

ERDÉLYI LAP

Ramaszetter Róbert urnak
Díjazta a
Budape

Főszerkesztő:
DR. PAÁL ÁRPÁD

KERESZTÉNY MAGYAR POLITIKAI NAPILAP

Előfizetési árak: **Belföldön:** Egész évre 800, félévre 400, negyedévre 210, egy hóra 70 lei.
Magyarországon: Egész évre 50 P. félévre 25 P. negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepen 24 fillér.

Főmunkatárs:
DR. GYÁRFÁS ELEMÉR

KÖZBESZÓLUNK

A NÉPEK ÉS A NÉPSZÖVETSÉG. A Népszövetséggel csakugyan baj van, mert még legfőbb pártfogóját, Franciaországot is arra biztatja a jobboldali sajtó, hogy lépjen ki Németország módjára. Ne kösse össze magát a Népszövetség „hullájával”.

Es Genfben is találgtják, hogy a Népszövetség számára épülő palotát miféle más rendeltetésnek fogják átadni. Nemzetközi játékasztal és kártyakeverő hely lehetne, — mondják felcsillanó ötletességgel. A Népszövetségben eddig is túlságosan sok volt a kártyakeverés, tehát stílusos volna, ha a számára kezdett palota csakugyan kártyabarlang lenne.

Van benne valami. Csak éppen Svájc erkölcsös törvényei és kormányzati rendszabályai között kell megtalálni a házagot, hogy a hazárdjáték tilalma mellett is a szerencse épületét be lehessen rendezni. Hiszen a svájci szabadság levegőjében eddig is lehetséges volt, hogy a Népszövetség rabtartó szelleme ott otthont találhasson.

Annyi bizonyos, hogy a Népszövetségnek igazán kevés köze volt a népekhez. Szövetség volt népek nélkül. Ha elmúlik, csak ez a Szövetség mulik el. A népek megmaradnak.

A HAZUGSÁG MAGA ELLEN FORDUL. A francia miniszterelnök lapja, a „Republique” című furcsa fenhéjazással írja, hogy a németekkel egyelőre nem kell tárgyalni. Meg kell várni, míg a németek ráeszmélnék, hogy Franciaország veszedelmesen föl van fegyverkezve és Németország *ugyszólván* védtelen.

Egy másik népszerű francia lap is, a „Petit Parisien” arról ír, hogy „Franciaország fölfegyverkezése a tökéletesség legmagasabb fokán van”. Ezzel szemben „Németország hadikészültsége oly csekély, hogy ottan még a legvakmerőbb kalandok kergetője se vete-medhetik támadásra”.

Mindezt a francia kormány megnyugtatóan íratja, mert bizony a francia földművesek megijedtek és járadékpapírjaikat tömegesen kezdték pénzre váltani. A tőzsde megérezte a földművesek rohamát, mert Franciaországban legjellemzőbb, hogy a kis földművesek a járadékpapírok legjobb vásárlói. Ilyen ott Franciaországban a „paraszt”, ahogyan valami romlottnyelvű lebecséléssel a földművest nevezni szokták.

Addig-addig mondták a németekre, hogy azok fegyverkeznek, s háborút akarnak, míg ezek a „parasztok” elhitték. Ez elhívésből származott az ijedelmük, amivel a pénzüket is félteni kezdték. Most már ugyanazt a „parasztot” azzal akarják megnyugtatni, hogy nem igaz a németek felfegyverzett állapota. Így bizonyosodik be, hogy a népeket hazugságokkal heccelik egymás ellen.

Azonban az is bebizonyosodik, hogy a hazugság saját magát szorítja kelepébe. Az igazság végbeviszi vele ezt a — parasztságot.

HIENAVIGYORGÁS. Az *Universul* október 13-iki keltezésű 280-ik számát, annak is egy „P” jelzésű, tehát vidékre (provinciára) szóló példányát küldte be hozzánk egyik olvasónk. Az első oldalon, a „Filmei” című „szellemeskedések” között olvassuk a legnagyobb

Károly király válasza a pápai nuncius üdvözlő táviratára

Bukarest. Saját tud. Károly király negyvenedik születésnapja alkalmából Monseignor Valeri pápai nuncius, a bukaresti diplomáciai testület dékánja, a testület nevében a következő táviratot küldötte Öfelségének:

„Felséged születésének 40-ik évfordulója boldog alkalmával a diplomáciai testület részt kíván venni a román nép örömeiből és kifejezésre juttatva tiszteletteljes hódolatát, kéri az isteni gondviselést, hogy sokáig éltesse a sze-

retett uralkodót az ország felvirágoztatását célzó társadalmi és tudományos kezdeményezések fáradhatatlan serkentőjét. *Mgr. Valeri*, a diplomáciai testület dékánja.”

Károly király a következő választáviratot küldte a pápai nunciusnak:

„Mélyen meghatva a jókívánságoktól, amelyeket excellenciád a diplomáciai testület nevében küldött, kérem excellenciádat, tolmácsolja kartársainak őszinte köszönetemet.”

Titulescu román külügyminiszter és az ankarai bolgár követ összekülönböztek

A Népszövetség miatt támadt a nézeteltérés

Sztambulból jelentik: *Titulescu* és a bulgár követ között nézeteltérés támadt Ankarában. A bulgár követ lekicsinylően nyilatkozott a Népszövetségről. *Titulescu* kifogásolta ezt a tónust és kijelentette, hogy Bulgária nem viselhet háborút, tehát elsősorban rá van utalva a Népszövetségre, amely legutóbb is pénzzel segítette Bulgáriát.

Titulescu elutazott Ankarából. **Bukarestből** jelentik: A török—román megnemtámadási megállapodás alkalmából *Titulescu* a következő nyilatkozatot juttatta el a török távirati irodához:

— Őszinte meggyőződésem, hogy azt a baráti viszonyt, amely a két nép között eddig is fennállott, mostani tárgyalásaink még megerősítették. A tárgyalások eredményével teljesen meg vagyok elégedve. Nagy örömmre szolgált, hogy megismerhettem a török nép vezetőit, akiket ugyanazok az eszmék hatnak át, mint bennünket: a béke és a megértés gondolata.

Titulescu külügyminiszter kedden este hét óraker feleségével és kíséretével a gyorsvonathoz csatolt különkocsin elutazott. Búcsúztatására a vasúti állomáson megjelentek a miniszterelnök, a külügyminiszter és külföldi diplomaták.

Gömbös Gyula magyar miniszterelnök Törökországban

Istambulból jelentik: Gömbös magyar miniszterelnök csütörtökön délelőtt fél 11 óraker kíséretével Istambulba érkezett. A miniszterelnököt a török kormány képviselői, Istanbul kormányzója (a váli), a városi hatóságok, a magyar konzul s a magyar kolónia fogadta. Diszszárad is tisztelgett, amelynek zenekara a magyar himnuszot játszotta.

Gömbös miniszterelnök kíséretével együtt a Pera Palace-ba hajtatott. A válinál és a hadtestparancsnoknál tett látogatást, amelyet ezek azonnal viszonztak.

román lap következő megbecsülését a magyar nép kegyelele iránt.

„Egy volt aradi tanár, a magyar Kara, feltette magában, hogy kiássa és Pestre szállítja annak a 13 parancsnoknak a csontjait, akik Kossuth forradalmának vezetői voltak az osztrákok, románok és szerbek ellen.

Asatásokat és vizsgálatokat végezve, sikerült neki számtalan csontot napvilágra hozni, amelyeket a hatottakénak tulajdonít.

De nagy volt a meglepődése Kara tanárnak (*Karaghios kicsinyítése?*), amidőn csontot csont után kézbe véve, azt állapította meg, hogy egyesek nem embercsontoknak látszanak, hanem más állatokénak — különösen kutyákénak, főként kutyadiszókénak.

Az ünnepélyes kérdés: Vajjon ezek is a magyarok parancsnokai voltak?

Alapos tanulmányok után úgy határozta, hogy az összes csontokat ugyanazzal az entuziazmussal és hódolattal tiszteljük, ne-

hogy emberi csontok más állatok csontjaitként osztályoztassanak és viceversa.

Kara tanár — írja egy magyar lap, — hogy igazolja ezt a szellemes megoldást, így nyilatkozott:

— Valami egészen különös! Talán éppen a négylábuak csontjai a legautentikusabb maradványai a vitéz tábornokoknak. Igazán nagyon csodálatos!

Persze az igazság az, hogy semmiféle magyar lap Kara tanárnak efféle nyilatkozatát nem hozta, se Kara tanár ekként nem nyilatkozott. De az *Universul* szellemeskedője a maga gyáva gunyolódását így akarta beadni a közönségnek. Kevés szavunk lehet az ilyenre. Csak ennyi:

Hiénatermészet kell hozzá, hogy valaki a hősök csontját is rágnivalónak lássa. Csak a hiéna vigyoroghat így. Szegény állat! Mit tudja ő, hogy a történelem legszebb emlékeire nyújtja a nyelvet? De azért a történelem megmarad történelemnek, s a hiéna nyelve — utálatosnak.

Hogyan élnek a budapesti lapkiadók azzal a monopóliummal, amit a magyar kultúrközösség ad a kezükbe?

Írta: dr Sulyok István orsz. képviselő

Kolozsvár. Ismertettük tegnap azt a miniszteri rendelkezést, amely kizárólag magyarországi könyvek és újságok számára egyedáruságot alapított s azt a könyvekre vonatkozólag az Astra néven ismeretes erdélyi román kultúregyesületnek, az újságokat illetően pedig egy bukaresti rokkant egyesületnek adományozta. Részletesen rámutattunk arra, hogy ez az intézkedés nemcsak törvénybe, hanem egyenesen alkotmányba ütközik, mert rendelettel szabályoz olyan kérdést, amely csak törvénnyel szabályozható. Ugyanekkor pedig a nemzetközi jogot is megsérti, mert egyik államnak kedvezőlenebb helyzetet akar teremteni, mint a többieknek.

A magyarországi könyvek és árusításuk azonban e törvénytelen és tarthatatlan monopóliumon kívül s anélkül önmagukban is természetes egyedáruságot jelentenek. Monopóliumot, amellyel a kiadójuk rendelkezik. Foglalkozunk tehát most kissé azzal a kérdéssel is, hogy a budapesti könyvkiadó és lapvállalkozó cégek hogyan éltek Erdély szünetelő földjén ezzel az egyedárusággal. Mennyire vezette őket abban a nagy és fontos kérdésben az a magasabb nemzeti érdek, amit az ő számukra és a mi számunkra egyaránt a magyar betű jelent. Az a közös kulturális érdek, amelynek a hű szolgálata nélkül huzamosabb ideig nem lehet a jogos magánérdeket sem szolgálni. Amint azt ez a szomorú erdélyi eset is bizonyítja.

A dupla ár titka.

Elég szépen vannak Erdélyben olyan magyarok, akik a mai pénzsűk világban is napoként vesznek pesti lapokat, s magyar folyóiratokra is szívesen áldoznak. A kultúrközösségnek nagy gondolata az, amely ezekben az írásokban keres táplálékot magának. Természetes és érthető jelenség ez, annak ellenére, hogy a behozatalra engedélyezett kiadványok a magyar problémákkal csak szelíden és nagyon méltósággal foglalkoznak. Többek között így foglalkoznak a kisebbségekké lett magyaroknak a kérdéseivel is, ami ebben a viszonylatban sokszor azt a benyomást kelti, mintha Budapestet s általában Magyarországot igen kevésbé érdekelné a mi életünk s annak a viszonylagossága.

Ezt a közönséget, amely ennyi korlátot és kifogáson keresztül is ragaszkodik a határon túl nyomtatott betűhöz, már sokszor megdöbbentette az a sajtósági körülmény,

hogy ezért a betűért olyan aránytalanul drágán kell megfizetni.

Gondolkozóba esett, elmélkedett rajta, azután vállaltvont és fizetett. Jó magyar szokás szerint. Ha azonban kissé utánaszámoltunk, megállapíthatjuk, hogy valóban nagyon sokat fizetett.

Érdekes számok.

A Pesti Napló hétköznapi száma például Erdélyben az utcán 8 leibe kerül. Pesten ellenben 16 fillérbe, ami nem is egészen négy leinek felel meg. Ha a szállításhoz, vámkezeléshez, árusításnak stb. költségeit nagyjában egyenlőnek vesszük azzal a rabattal, amit az utcai árból a terjesztő kap, a helyzet még mindig az, hogy Erdélyben indokolatlanul *dupla áron árusítják a magyarországi lapokat.* Más szóval azt jelenti ez, hogy például minden Erdélyben eladott Pesti Naplón itt valaki, vagy valakik kerekén *4 leit keresnek.* Mivelhogy a Pesti Naplóról véletlenül tudjuk, hogy naponta átlagosan 4000 példányban jön be az országba, nem nehéz kiszámítani, hogy ezen az egyetlen újságon *naponta 16.000 lei a haszon.* Az itteni terjesztőnek a haszna...

Ugyanez a helyzet a folyóiratok dolgában. Ezek közül a Színházi Életről tudjuk, hogy elér a hetenként behozott 9000-es példányszámot. Ezt a lapot Magyarországon, átszámítva pontosan, 15 leiert árusítják az utcán. Romániában azonban már 20 lei az ára. Mivelhogy a rabatt s egyéb terjesztési költség itt sem több, mint túl, nyilvánvaló, hogy ezen a lapon is példányonként tisztán 5 leit keres valaki, ami az eladott példányszámot véve alapul, hetenként további 45.000 leinyi csinos hasznot jelent.

Ez azonban csak két organum. A behozott lapoknak és folyóiratoknak a száma pedig 50 körül jár.

Hol van még a többi napilap, Az Est, az Esti Kurir, a Magyar Hirlap, az Újság, a Népszava, a Friss Újság? Azonkívül három-négy sportlap, 3-4 hétfői s a rengeteg folyóirat, riportlap, szaklap? Az Új Idők például, amelynek a behozott példányszáma szintén 4000 körül mozog, a Tolnai Világlapja s ennek a vállalatnak az olcsó színházi lapja, a Délibáb? S végül a szépszámú rádiólap?

Ha mindezeket egybe vesszük, el kell hinnünk azt a számítást, amely szerint a magyarországi lapok terjesztése havonta 300.000, mond és ird Háromszázezer leies haszonnal jár. Ez a haszon pedig a közelmúltban még sokkal nagyobb lehetett, mert egyfelől a lapok drágábbak voltak, másfelől pedig az erdélyi magyar közönség fizetőképessége is sokkal nagyobb volt.

Ez ellen az óriási jövedelem ellen sem tehetnének kifogást, ha az rendes munkának, valamilyen mindenkit lehangoló zsenialitásnak, vagy különleges érdemnek vagy tehetségnek volna a gyümölcse.

A természetes monopólium.

A helyzet azonban az, hogy minden magyarországi lap a dolog természete szerint is monopóliumot jelent Erdélyben. A Magyarországon gyártott pajuszpedróvel, vagy nyakendővel felveheti a versenyt a Romániában gyártott hasonló portéka. A pesti lapnak azonban a maga nemében nem jelent versenyt az erdélyi magyar lap. Aki a magyarországi politikai légkört és irodalmi szellemet ismerni akarja, annak éppen úgy magyarországi lapot kell vennie, mint a francia problémák iránt érdeklődőknek franciát. És a helyzet az, hogy sokan akarják ezt a légkört, ezt a szellemet ismerni.

Amikor tehát Budapest, a magyar szellemi életnek fővárosa, amely ebből a szem-

szögből minden magyarnak kultúrközpontja is, ilyen egyedáruságokat osztogat, még pedig olyan területeken, ahol a magyar nép, a magyar kultúra, a magyar gazdasági boldogulás *élet-halálharcot* vív, — ille nék, hogy kissé megvizsgálják a körülményekt, amelyek között ezt az egyedáruságot kiadják és talán kissé a személyt is, akinek azt juttatják! Főként azonban ennek az egyedáruságnak az árait s a célt, amelyért ezek az összegek szolgálnak.

Az eredmények azt mutatják, hogy a pesti redakciókat és adminisztrációkat, amelyek közvetlenül abból élnek, ami magyar, *sem az egyik, sem a másik oldal a legkevésbé sem érdekeltte.*

Nem érdekelték azok a mélységesen lealázó feltételek és körülmények, amelyek között ezek a lapok bejöttek. Nem beszélünk most a politikai természetű feltételekről, mert belátjuk, hogy ezen a téren elkertülhetetlen volt számukra az alkalmazkodás. Vagy pedig le kellett volna mondaniok arról, hogy bejöhesse nek az országba.

Egyáltalán nem áll azonban ez a gazdasági feltételekre vonatkozólag. Ezek a pesti kiadók ezen a téren minden feltételt, minden bemozdást, minden többierhet könnyedén vállaltak — *az erdélyi magyar olvasóknak a terhére és kárára,* aki egyébként is rozkadozik a különféle, számára kitalált külön terhek alatt.

A „sperc“ lélektana.

Nem tartjuk valószínűtlenné, hogy Darvas Simon urnak olykor bizonyos áldozatokat kellett hoznia az üzletével összefüggő ügyek elintézésére érdekében. Ha kisebb összegekről van szó, az ilyesmit erőrefelé „baksis“-nak, ha nagyobb és közbenjárásokkal összefüggő üzletekről, akkor „sperc“-nek hívják. Az ilyen baksisos és sperces üzleteknek a természetrajzához hozzátartozik azonban, hogy a legtöbbet az keresi rajtuk, aki az ilyen nyugtázhatatlan és ellenőrizhetetlen spercek-ről és baksisokról — elszámol valakinek! Aki ezen a címen árakat felnyomhat és lenyomhat, ahogyan az érdeke azt éppen kívánja.

Akár mennyit spercelt és baksisolt tehát Darvas úr, bizonyosnak látszik, hogy *legalább háromszor annyi hasznot biztosított magának ezen a címen,* amiről egyébként hangos vallo-másokat tesznek az eléggé látható vagyoni-objektumok.

Közludomású ezzel szemben Kolozsvárt, hogy a legnagyobb könyvterjesztő vállalatnak, a Polyglott-nak a tulajdonosa dr Dobó Ferenc, aki a legnagyobb budapesti kiadó-cégeknek a romániai főbizományosa, elvből *nem ad soha senkinek sem spercet, sem baksist s a legális és méltányos költségeken túl semmit sem áldoz.*

A magyar könyvek ennek ellenére is bejuttattak, amiből kettő következik: Az egyik az, hogy más kezekben a magyar lapok is így jöhettek volna be. A másik pedig, hogy ez a spercelő alap *elsősorban Darvas urnak és vállalatának állott az érdekében.*

Nyugodtan feltehetjük tehát a kérdést: miként lehetséges az, hogy ezt a helyzetet

Könyvüldonság!

GERELY JOLÁN

A MŰVELT LEÁNY

Ez az első kat. szellemű leányoknak írt illemlönyv. A pedagógusok kezében pompás vezérónál, a fiatal leányoknak pedig szeretettel eligazító jóbarát, a társadalmi élet sok külsőséget is megkivánó szövevényében.

Csinos kiállításban, amatőr-kötésben, tetszetős, modern borítóval. Ara 84 L. és portó.

Kapható az „Erdélyi Lapok“ könyvosztályánál

Egész könyvtárt pótol a

SPIRAGÓ:

ELNOTTEK KATEKIZMUSA

A vallási ismereteknek és kitünőbbélt-künőbb predikációs témáknak, előadásoknak valóságos kincseshányója. 13 nyelvre fordították le, Németben eddig 10 kiadás. — A három kötet, nagy nyolcadformában, 1200 oldal, igen szép és áttekinthető nyomdai kivitelben, a pénz előzetes beküldése mellett:

kötve csak 420.— lei, füzve csak 360.— lei, és portó. Utánvételt 20 leijel drágább.

„Erdélyi Lapok“ könyvosztálya

mindenki tudta, csak éppen a budapesti lapvállalatok tulajdonosai s főszerkesztői nem akarták tudni? Hogyan lehetséges az, hogy férfiak, akik Magyarországon a legmagasabb gazdasági, közéleti és társadalmi előnyöket élvezik, nyugodtan türték, hogy éveken keresztül alantaszorjának és megvámolásnak a tárgya legyen az a gyermeki szeretet, amellyel az erdélyi magyarság kulturális központjának a szaván és írásán csüng? Avagy netán abból a felárból, amit a magyar sajtótermékek után a nyomorgó erdélyi magyarságtól szedtek, ezek a pesti vállalatok is részesültek???

Ha arról volna szó, hogy ezen az üzleten hecsületes verseny mellett ügyességgel, leleménnyel valaki nagyon sok pénzt keres, egyetlen jogos megjegyzést sem lehetne az ügyre tenni. Itt azonban nem erről, hanem egy monopólium kihasználásáról van szó, amelynek az egész gazdasági értéke magyar érdekeken, magyar kultúrszomjon, lelki kapcsolatok lelki szükségén épül fel, ahogy a dohánymonopólium az embereknek a dohányzó szenvedélyén! S ha méltányosnak találja mindenki, hogy az embereknek ezt a szenvedélyét az állam a maga érdekében egyedüri alapjává tegye, mennyivel méltányosabb és jogosabb volna, hogy — ha már egyedüriségről van szó — az idegenben élő magyaroknak ez a ragaszkodása erdélyi magyar kulturáloknak a szolgálatában álljon. Mindenesetre azonban minél olosóbban jusson a magyar betű a kezébe azoknak, akik vágyakoznak utána.

Semmiesetre sem tűrhető az, hogy éppen ez a kapcsolat, ez az összefüggés legyen a legviszátasítóbó uzsora és nyereszkesedés tárgya, egészen indokolatlan és alaptalan — egyéni érdekek hasznára! Ez éppen olyan kevéssé tűrhető, mint az a mostani kísérlet, amely a magyar betűt a román betű jobbágyává akarná tenni.

Hogy mennyire indokolatlanok és jogosulatlanok ezek az egyéni érdekek, arról a következő alkalommal elmondunk néhány jellemző és tanulságos részletet.

A lengyel hadsereg repülőszolgálatára harminckét repülőgéppel látogatást tett Romániában

Nagyszerű mutatványok a piperai repülőtéren. — Csütörtökön visszalétek a lengyelek

Bukarest. Saját tud. Szerda délután a piperai repülőtéren nagyszerű mutatványokat végzett a lengyel légiszolgálatnak Bukarestbe érkezett huszonnyolc katonai repülőgépe. A mutatványokra óriási közönség sereglett egybe. Színajából ez alkalomra Bukarestbe jött Károly király is, aki díszszemlét tartott a repülőraj fölött.

A repülőraj hétfőn reggel indult Lwowból, hogy hivatalos látogatást adjon le a román repülőszolgálatnak. Összesen 32 gép indult és érkezett, amiből 3 gép a mechanikusok kíséretét hozta, egy gép Raysky ezredes parancsnoké, s a többi huszonnyolc maga a tulajdonképpeni repülőraj.

Hétfőn délután érkezett meg a repülőraj a Bukarest melletti piperai katonai repülőtérré. Ott ünnepélyesen fogadták. Még azon este Miklós herceg részvételével ünnepi lakoma volt a vendégek tiszteletére.

A lengyel repülők csütörtök reggel indultak vissza Varsó felé.

A ma legidősebb könyve
Varga László S. J.
Uj társadalmi rend felé
Ara 25 lei és portó.

Kapható az Erdélyi Lapok könyvosztályánál.

Franciaország és Németország között megindultak a közvetlen tárgyalások?

Az angol külügyminiszter belebukik a német kilépésbe. A francia és angol sajtó feltűnő megnyilatkozásai

Párizsból jelentik: Lapjelentések szenzációs formában számolnak be arról, hogy Németország és Franciaország között közvetlen tárgyalások indultak. A *Liberté* szerint Daladier hajlandó volna Németországgal közvetlen úton is megegyezni s a francia miniszterelnök ezt tudomására is adta Németországnak. Daladier keddi beszédében — a lap szerint — azért nem érintette ezt a megoldást, mert még időelőttinek találta és nem akart elébe vágni a tárgyalások útjának. A lap különben is helyesnek találja ezt a titoktartást, mert elkerülük vele annak a látszatát, hogy Franciaország veszélyben látja az úgynevezett egységfrontot.

A kormány helyzete Daladier keddi beszéde után megszilárdult. Az előtérben már nem is annyira a külpolitikai állásfoglalás, mint az államháztartás mérlegének kiegyensúlyozása került.

A jövő évi költségvetésben 50 és félmilliárd a kiadás, ezzel szemben 43 milliárd 400

A jobboldali lapok kívánják, hogy Franciaország is lépjen ki a Népszövetségből

Hervé Gusztáv lapja a németekkel való külön békét sürgeti.

A *Figaro* azt írja, hogy Franciaország is ragadja meg a kedvező alkalmat és lépjen ki szintén a Népszövetségből. A birodalmi kormány csapása éppen azért találta súlyosan a genfi intézményt, mert ez az intézmény maga sem volt eddig tisztában azzal, hogy már halott. Ez az esemény mindenesetre azoknak is súlyos, akik ehhez a holttesthez kötötték magukat.

A *Volonté* azt ajánlja, hogy Franciaország fogadja el a „Führer” ajánlatát és lépjen közvetlen tárgyalásokba a birodalmi kormánnyal. Franciaországnak nem szabad azt képzelnie, hogy egy 65 milliós népet, amely annyit tett a kultúra és művészet szolgálatában, egyszerűen le lehet törölni az európai térképről. De a közvetlen tárgyalások már csak azért is alkalmasak lennének, mert ez volna az egyedüli módja annak, hogy Németország ismét belépjen a Népszövetségbe. Ha a látszat egyebet mutat is, a pillanat most rendkívül alkalmas ilyen tárgyalások felvételére. Csak figyelmesen el kell olvasni a Führer nagy beszédét, hogy az ember meggyőződjön, hogy az a német nép nyomoráról, főrekvéseiről kimerítő adatokat sorol fel a legnagyobb őszinteséggel. Franciaországgal szemben olyan gesztust tanúsított a Führer, amit például még a francia szociálisták által annyira kedvelt Brünnig kancellár se tudott volna megtenni. Az elővigyázat továbbra is jelszava maradhat Franciaországnak, de a bizalmatlanság nem lehet továbbra is irányadó.

Lloyd George vádirata. Simon külügyminiszter pácbán.

Londonból jelentik: A *Times* közlése szerint az angol minisztertanácsnak az a kifejezett kívánsága, hogy Neurath és Simon külügyminiszterek nézeteltérése ne homályosítsa el a főkért annak, amiért Németország a Népszövetségből kilépett. Anglia annak bebizonyítására, hogy nem az angol külügyminiszter okolható azért, hogy Németország elhagyta a leszerelési értekezletet, bizonyító okmányokat is hajlandó közzétenni. Az angol kormánynak az a leghatározottabb kívánsága, hogy Németországnak adják meg a további tárgyalások lehetőségét.

A minisztertanácsról egyébként újabb hír az, hogy ez alkalomból Simonnak a német ügyben elfoglalt álláspontja miatt nagy vita volt. Az angol sajtó erőlyesen követeli, hogy az ügygel kapcsolatban minden vitát nyilvánossá tegyenek.

millió az előirányzott bevétel. Az elmúlt évről fennmaradt deficittel együtt 7 milliárd 700 millió frankról kell a kormánynak gondoskodnia. Ezt a deficitet úgy igyekeznek pótolni, hogy félmilliárd nikkelpénzt bocsátanak ki, míg a többi költségvetési hiányt az adóeltitkolások szigorú ellenőrzésével s az adókedvezmények megvonásával próbálják kiegyenlíteni.

A félhivatalos francia külügyi lap a németekkel való megegyezésről.

A félhivatalos *Temps* azt írja, hogy nincsen ország Európában, amely olyan hidegvérrel és nyugalommal szemlélné a Németország lépése következtében előállott helyzetet mint Franciaország. Franciaország minden tekintetben elég erős ahhoz, hogy biztosnak érezze magát, de teljes mértékben áthatja a békeakarát és nem zárkózik el Németország elöl. Barátaival és szövetségeseivel egyetértésben, Franciaország mindenkor kész Németországgal megegyezni.

Londonból jelentik: Simon angol külügyminiszter szerdán, a genfi helyzetről jelentést tett Londonban a királynak. Ezzel kapcsolatban ellenőrizhetetlen forrásból elterjedt a híre, hogy az angol külügyminiszter benyújtja lemondását. A hírt most hivatalos helyről cáfolják.

(London). Lloyd George a „News Chronicle”-ben *Megszegett ígéret* címmel hosszabb cikket írt.

— Ideje volt a leszerelési értekezlet gyálázata rámutatni — írja, — mert az értekezlet csűrös-csavarással Európát a háború szélére juttatta. A Népszövetségben domináló nemzetek szerződésessége provokálta ki Hitlernek a német nemzethez intézett manifesztumát. Hitler ezzel minden becsületes német ember felháborodását fejezte ki a nagy Németországgal szemben elkövetett esztelen csalás miatt.

Lloyd George azután „a világtörténelem leggyálázatosabb békeszerződésének infámia-járól” beszél, majd azt írja, hogy az erkölcsi igazság Németország oldalán van s az angol nép szíve és lelkiismerete nem támogathatja a Németország ellen indított harcot.

Lloyd George gunyosan gratulál az angol kormánynak, hogy sikerült egy nagy nemzetet kiüldözni a Népszövetségből és ezzel zárja cikket: — Üdv MacDonaltnak!

Kulisszatitkok a négyhatalmi tanácskozás összehívásáról.

Genfből jelentik: Politikai körökben nagy feltűnést keltett annak a híre, hogy Mussolini Angliát, Franciaországot, Németországot és Olaszországot tanácskozásra hívta össze. A hírről azonban hivatalosan mit sem tudnak és mindeztideig még nem erősítették meg. Azt azonban lehetőnek tartják, hogy Mussolini megindította a tájékozódásokat afelől, vajjon milyen fogadtatásra találna az ő összehívója. Franciaország féltékenységből húzódzik áttól, hogy Olaszország közvetítő szerephez jusson. Eppen ezért inkább a németekkel való közvetlen tárgyalásokra hajlik.

Az érdekelt előfizetőink szives figyelmébe. Felkérjük t. előfizetőinket, hogy hátralékos és esedékes díjaikat címünkre átutalni sziveskedjenek, nehogy lapunk küldése ennek elmulasztása esetén, akadályba ütközzék.

TÁRSADALMI ÉLET

A Szent Ferenc III. Rend Brassó szegényeinek fölségélyezésére a ferencrendi tisztelendő nővérek dísztermében, október 8-án jól sikerült előadást rendezett, amelyet közkívánatra október 15-én megismétltek. Mindkét alkalommal nagy közönség nézte végig és tapsolta meg a magas nivóju s ügyes kézzel összeállított műsor számait. A díszelőadást Klees Gabriella, Haidl József, Lutsch Vilmos és Kozmás István művészi négyes zeneszáma vezette be. Utána Kassay Kelemen ferencesatyá tartott ünnepi beszédet a tőle megszokott közvetlenséggel. Erre Mentés Mihály Assisi virága című színdarabja került sorra. A lelkes műkedvelők nagy lendülettel és ügyességgel játszották szerepüket és nemes, művészi élvezettel ajándékozták meg az érdekes közönséget. Schöppner Böske Klára szerepét meleg átérzéssel és könnyűséggel vitte diadalra. Petres Matild Madonna Hortulána, Klára anyja szerepét játszotta kiváló ügyességgel. Bogáts Mária Ágensnek, Klára hugának szerepét töltötte be igen bájosan. Meghatóan kedves volt Popovits Rita a Szegénység Urnó alakításában Mélyszéges szeretettől áthatottan adta Madonna Pica, Ferenc anyja szerepét Krémer Károlyné. Igen eleven volt Bianca, Ferenc huga személyesítésében Petres Mária. Kedves közvetlenséggel játszott Flóra szerepében Fehér Jánosné és Giovanna szerepében Ragadics Kató. Lelki mélységgel játszotta Szent Ferenc szerepét Gyula Sándor. Helyes volt Egidio szerepében Kádár Sándor és Szűz Mária alakításában Kovács Ilonka. Megtalálták helyüket: Papp Mária, Klárisza nővér, továbbá Krasznay Baba, Krémer Erzsébet és Nagy Katica anyukák. Minden elismerésre méltó Klees Gabriella urnó, a díszelőadás kiváló rendezője, aki igazi hozzáértéssel, művészi tudással végezte nehéz munkáját. Dícséretet érdemelnek a rendező bizottság derék tagjai, akik sok fáradsággal szép sikert biztosítottak. A színdarab második előadása alkalmával az a nemvárt kitüntetés érte a harmadikrendiek, hogy gróf Mailáth püspök úr ónagyméltósága személyesen megjelent az előadáson főtisztelendő Adorján Károly, egyházmegyei tanfelügyelő kíséretében. A közönség meleg ünnepléssel hódolt az agg főpásztornak, akit észrevehetően meghatott a gyermeki ragaszkodás ilyen megnyilvánulása. Én is harmadikrendi vagyok, szívt nyájas leereszkedéssel a kegyelmes főpásztor és nagy örömmel jöttem el az előadás-

ra, amely a legkedvesebb emlékeim közé fog tartozni.

A Medgyesi Magyar Dalárda műkedvelői vasárnap hozták színiére Fehér volt színigazgató rendezésében, Fekete Rózi felléptével, Farkas Imre: Repülj feckém című operettjét, a városi színház termében. A szereplők közül szenzációs alakítást nyújtott Tama Ella, de kiváltképpen Máthé Jankó, mint puccer. Elsőrangban énekelte Berzsnik Ilus és Fodor Károly, akik a főszerepet vitték. Nagyon jó volt Farkas Terus és Miske Gyula. Kisebbszerepekben jók voltak: Fekete Jolán, Keszegh Rózi, Schnepf Kamilla és László Jenő. A zenekarát zenekarát Birman vezényelte. A nagyszerű táncokat Fekete Rózi tanította be. Az előadáson gyermek tánc betétek is voltak, természetesen óriási sikerrel és cukor esővel. A gyermekszereplők neveit helyszűke miatt nem közölhetjük, de nagyon édesek voltak. Bevezető beszédet Sz. Nagy Sándor, a helyi tagozat elnöke mondott. Az estélyt zsufolt ház nézte végig. Ugy erkölcsi, mint anyagi siker nagy volt.

Estélyek Szászvároson. Saját tud. Megkezdődtek az ideai téli estélyek Szászvároson is. A napokban volt az első sikerült estély a Kaszinó nagytermében a katolikus dalárda rendezésében, Faragó Endre főgondnok irányításával. Három kitűnő egyfelvonásos került színre. 22-én — vasárnap — lesz a következő katolikus est. Beszél: P. Szathmáry Román plébános, felolvast: Földes Zoltán kántortanító, a Gyallay Domokos jelenetét: Az új bírót adják elő Kozák Lajos és Ribel Emil. Cimbalmón játszik: Duma E. Lesz német és magyar szavalat. A jövődelem a szegényeké.

PAPINI:

Athenaeum-kiadás.

Krisztus története

Kapható: Propaganda kiadás. 572 oldal. :: Egészvászonkötés. Ara: 90 lei és portó.

Véget értek a bánffyhungyadi gazdanapok. Saját tud. Előző számunkban már részletesen beszámoltunk a Kolozsvári Gazdasági Egylet által megrendezett bánffyhungyadi mezőgazdasági, ipari és állatkiállítás megnyitására, valamint a vasárnapi programról. A hétfői gazdanap ekeversennyel kezdődött, valamennyi résztvevő arany, bronz és díszoklevelet nyert el. Délután 3 órakor Deák Mihály gyümölcsészeti intéző tartotta előadását a növényvédelemről. Este 8 órakor pedig nagy érdeklődés mellett folyt le a bánffyhungyadi tekész csapatok háziversenye. Kedden a kiállítás utolsó napján, délelőtt 10 órakor tartotta az Erdélyrészi Méhészi Egyesület méhészeti vándorgyűlését. Előadást tartott Stief Ottó, a méhek ősi etetéséről és a költésrothadás elleni védekezéséről. 11 órakor a szövetségi vándorgyűlés vette kezdetét. Előadást tartott a Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetségének kiküldöttje. A Hangya központ részéről előadást tartott Örmösi József központi igazgatósági tag. Délután 2 órakor a szövetségi boltosok részére előadást tartott Fekete György Hangya szövetségi ellenőr. Délután 6 órakor a kiállítás bezárattott.

A marosvásárhelyi városi zeneiskola folytatós koncertjéi közül második zeneestélyt rendezte meg tegnap, amelyen Marosvásárhely zeneértő és zenekedvelő közönsége, mondhatjuk, teljes számban vett részt. Ezúttal dr. Antalffy Endre tartott rövid ismertető beszédet Bach Sebestyénről, aki a katolikus egyházi zenének is koronázatlan királya. Bach Sebestyén lelkének páratlan zsenialitásával és titáni szorgalmával a zeneművek oceanját írta, amelyekből, mint világitó tornyok emlékednek ki egyházi tárgyú művei és világszép fugái. Az ujjongó öröm és sikoltozó fájdalom eme nagy zsenijének művei 57 kötetben vannak összegyűjtve, amelyekből Costin Max és Haják Károly eljátszották a 2 hegedűre írt D-mol koncertjét, Erkel Sári zongorakíséretével. Majd Bedő Emma énekművésznő énekelte Costin Olga zongorakíséretével Bach Geistliche Lieder című műveiből. Bach Toccata und Fuga D-mol zongora szólóját adta elő Chován Richárd zenetanár és végül befejezte a műsort a Partitta E-dur quintet. A zeneestély szereplőit a közönség lelkesen ünnepelte.

SZERKESZTŐI ÜZENET:

Ditrői érdeklődő. A rádióműsorban mindig benne van a sporteredmények közlésének ideje. Tessék figyelemmel kísérni pesti rádió műsorunkat.

Ibolyka

Írta: Csurka Péter.

A korán árvaságra jutott Hernády kisasszonyok szőlőbéli villájukban laktak az őshajú Bella nénjükkal, aki távoli rokonuk volt. Szőlőbirtokuk és gyümölcsösük évi tiszta jövedelmükből jól meg is éltek, sőt meglehetősen „parti”-nak ígérkeztek még abban az esetben is, ha majd a jövődébéli sógoruk a régi stílusú, tornyos, cirádás villát, a hegy gerincéig felnyúló szőlőt és gyümölcsösöt testvériesen megfeleztik, minden ingó és ingatlan vagyont két részre felosztanak.

Emellett Hajnalka és Ibolyka a környék legszebb lányai közé tartoztak, kedvesek és temperamentumosak voltak. Így tehát mindenki nyugodt volt afelől, hogy a két árva lányt mielőbb elkapkodják.

Igy számított Beke Béni okleveles gyógyszerészegéd úr is, aki az idősebb Hajnalkának udvarolt. Eladja majd a félbirtokot, patikáját megszerez a szomszéd községre és megnyitja a „Fehér holló”-hoz adresszált gyógyszertárát. De nemcsak ezek a csúf anyagiak üttek Beke Bényt naponta ki a szőlőbe, hanem Hajnalka iránt folyton erősödő szerelme viszi most is a lehajló estebe, miközben ismeretlen, halk melódiákat füttyörész és kalap nélküli haját, amelybe már ezüstszálakat hintett harminokét elszaladt esztendő, fel-felborzolja az augusztusvégi lenge szellő. Kis kanyarodó a hegyi úton. Azután feltűnik sötét lombkoronák között a Hernády-villa palafedele, ame-

lyen csillogva török meg az alkonyati piros napsugár.

A kékszemű Ibolyka nyitott kaput. Keze reszketősen simult Béni kezébe és hangja különösen rezgett, amint egymást üdvözölték.

— Nincs talán valami baj? — kérdezte Beke Béni.

— Nincs semmi... — válaszolt erőltetett mosollyal Ibolyka.

— Hajnalka hol van?

— Tudja... Béni... — dadogott szomorú-kán Ibolyka. — Natányi jött ki... a művész úr... Kijött a városból... Natányi, tudja, aki a farsangi műkedvelőelőadást rendezte... Beke Béni meglepődött és kesernyész ízt érzett a torkában.

— Natányi, Natányi!... Mit keres az itt? Hirtelen átvillant minden az eszébe. Ez a Natányi különösen viselkedett a *Cigány* próbái alatt és mindvégig, míg a közönség műkedvelőit betanította. Aprólékos figyelmességeivel tüntette ki Hajnalkát a többi lány szereplőkkel szemben. Háromnapos próba után a *Cigány* „Rózi” főszerepét udvarias kifogásokkal elvette a főjegyző lányától, erősen megindokolván azt a körülményt, hogy Hajnalkának egész testalkata, piros-pozsgás kreol arca és tüzfekete szeme jobban beleilleszkedik a szerep „exteriörjébe” is — ahogy Natányi mondotta — mint a szőkehajú, kékszemű Margitkának egész hófehér megjelenése. A főjegyző Margit ekkor meg is sértődött. Nem vállalt más szerepet. Egyszerűen ott hagyta a próbákat.

— Micsoda lehetőség, micsoda lehetőség!... — mondogatta Natányi — micsoda művészi ihletett lelkek kallódnak el így nyárspolgári sorban, holott a világotjelentő deszkákra vannak predestinálva...

— mondogatta Natányi — micsoda művészi ihletett lelkek kallódnak el így nyárspolgári sorban, holott a világotjelentő deszkákra vannak predestinálva...

Ezzel szemben Beke Béni megállapította magában, hogy az ő menyasszonyjelöltjének nem sok művészi tehetsége van. Egyedül a szépsége, aminek viszont kevés köze van a művészethez, legalább is úgy egyedül, magában járva nem művészi elhivatottság, nem művészi megnyilatkozás.

A kert mélyén ült Hajnalka Natányival a filegória alatt. Natányi szemes mozdulatokkal magyarázott valamit s amidőn észrevette a közeledő Ibolykát, aki tizenhét esztendő gyerekeségével karját Bekébe fűzte, hangját mingyárt elhalkította. Utolsó szavait azonban csak elkapta Beke Béni:

— En vagyok a garancia, hogy nagy jövő vár magára... Nagy, nagy... fényes... csillogó jövő...

Beke hidegen üdvözölte a művészt. Hajnalkának különös fényben úsztak a szeméi. Kínos szünet állott be egy pár pillanatig. Végre Natányi megszólalt:

— Hogy telnek a napok gyógyszerész úr? Beke Béni unalmasan legyintett, majd hirtelen megkérdezte:

— Mi járásban van itt, művész úr?

— Átutaztam. Vendégszerepelnem meggyek... Róméot játszom. Volt egy pár órai időm, gondoltam meglátogatom az én kis művésznőmet, a Hajnalkát...

Hajnalka kipirult arccal nézett fel a szőlőhegyek gerincére, ahonnan nótázó munkás-

Kassa iparosai ellenállnak a magyar nyelvhasználat elleni merényletnek

Pozsonyból jelentik: A különböző ügyszta-lyok főnökeinek szerdán kézbesítették a polgármesternek azt a rendeletét, amely teljesen megtiltja a magyar nyelv használatát. Ezek szerint mindennemű beadványt csak az állam nyelvén, vagy német nyelven fogadnak el s csak e két nyelven történhetnek a különböző kihallgatások s a jegyzőkönyvek felvételei is.

A nyugdíjakat különböző ürügyek alatt megfaragják, vagy teljesen megvonják. Így járnak mindazok a magyar nyugdíjasok, akik egyszer is külföldi látogatásra utaznak. Ezekről egy régi monarchia örökös tartományaira vonatkozó császári pátens alapján megvonják nyugdíjait.

Kassáról jelentik: A vegyes ipartestület nem veszi tudomásul a nyelvhasználati rendeletet, amennyiben tagjainak nagy része magyar nemzetiségű. Az ipartestület éppen ezért a nyomtatványokat továbbra is magyar és cseh nyelven készítteti s a magyar nyelvet a jövőben is használni fogja.

A betörő csonka kezeinek lenyomata, mint bizonyíték. Marosvásárhely. Saját tud. A holtmarosi csendőrség érdekes módon nyomozta ki egy betörés tettesét. Boros József gazda lakására álkulcsal behatoltak és elvittek egy bőröndöt, amelyben 20.000 lei volt. A csendőrség megtalálta a koffert a mezőn, amelyen tüzetesebb vizsgálat után egy háromujjú kéz lenyomatát fedezték fel. Ezen a nyomon elindulva, hamar kézrekerült a betörő Boros János, a károsult rokona személyében, akinél 5500 leit meg is találtak. A többi pénzt elköltötte.

Húsháborúság, amelynek a közönség örül. Csíkszereda. Saját tud. Érdekes húsháborúság dúl Csíkszeredában községben. Jánosi Dénes és Szőke Márton a falu régi két mészárosa úgy mérte a húst, ahogy az városban is járt, mindaddig, amíg új konkurrens nem érkezett Veress Lajos személyében. Veress mindig egy pár lejjel olcsóbban adta a húst és így kényszerítette társait, hogy azok is szállítsák le az árakat. A helyzet ma az, hogy egy kilogramm marhahús 8 lei és a borjúhús kilenc lei. Nem lehetetlen, hogy a konkurrensia tettelegességgé fajul, vagy pedig „kartell” jön létre és a fogyasztó közönség öröme nem lesz tartós.

Németország küzdelme a munkanélküliség ellen

A bajor Alpokban Carmisch mellett óriási szánkópályát építenek, ahol a munkások százait foglalkoztatják. A hatalmas méretű bob-pálya St. M. Cenzitsky mérnök terve szerint készül. Ugyanő építette Amerika legelső ilyen pályáját Lake Placidnál. A carmisch-i pályát úgy építik, hogy az 1936. évi olimpián is minden tekintetben megfeleljen.

Az óromániai és az újterületi törvények egységesítését újabb munkába vették

A nemzeti-parasztpárt előkészületei az új törvényhozási időszakra

Bukarest. Saját tud. Csütörtök este összeül Mironescu lakásán a nemzeti-parasztpárt elnöki tanácsa. Az elnöki tanács a november 15-én megnyíló országgyűlés törvényhozási programját fogja tüzetes vizsgálat tárgyává tenni. Szó lesz a kormány esetleges átalakításáról is, mert Vaida állítólag a pártegység megőrzése céljából új erőket kíván beléptetni a kormányba, akik a pártban nagy népszerűségnek örvendenek.

Tegnap délelőtt a szenátusban ülést tartottak a törvényegységesítés tervezetén dolgozó bizottságok, Popovici Mihály, Hatiegan Emil és Costachescu részvételével. Elhatározták, hogy mingyárt a parlamenti ülészek megkezdésével úgy a szenátus, mint a képviselőház állandóan napirenden tartja a törvényegységesítés valamelyik javaslatát. A bizottság kijelölte a törvényjavaslatok előadóit is.

lányok ereszkedtek le a dülűtákon. Az érett nyár esti párák illata terpeszkedett rá a domboldalakra és már egy korai bagoly suhant el a fejük felett az elhagyott messzi szélmalom örökké álló vitorlájára felé. Beke Béni ezüstnyelű sétatöbbitjével girbe-görbe vonalakat, érthetetlen karikákat rajzolt maga elé a porba. Ibolyka idegesen dobolt ujjával az asztalon. Nemsokára Natányi is elbúcsúzott. Elment.

Beke érezte, hogy kevés joga van felelőségre vonni Hajnalkát, mert hiszen még nem is hivatalosan a völgyénye, még csak meg sem kérte a kezét. Mindazonáltal mégis csak megszólalt:

— Bocsásson meg, Hajnalka, de én nem veszem jónéven... hogy ez a Natányi... ez a művész, ez a nőcsábász itt vizitelget... Komoly célja soha sincsen az ilyen embernek... Biztosan szerelmes magába...

— Arról én nem tehetek, — húzta fel gyönyörű vállait Hajnalka — és ki sem utasíthatom, ha egyszer idejön... Uri ember, neves ember, nagy művész, azt meg kell adni... Már hónapok óta rágja a fületem, hogy legyenek színésznő...

— Hónapok óta?... — sápadt el Béni.

— Igen... Leveleztünk és most azért jött, hogy megadjam a végleges választ...

— És milyen választ adott? — hördült fel Beke Béni?

— Azt mondtam, hogy... még gondolkodom... Meggondolom...

— Majd meggondolom én téged, — csatolt fel a kis Ibolya csipőre illesztett kezekkel,

— hogy még Beke Benőné gyógyszerészné tekintetes asszony korodban is megemlegeted... Nézzé meg az ember!... Művésznő!... Mert ide tegye be a lábát még egyszer ez a Natányi, megmutatom neki, hogy merre jött be, hogy arra mingyárt ki is mehet... Maga is Béni, ne legyen már olyan mamlasz, nyilatkozzon már egyszer. Minek ez a sok teketória?... Hadd nyissuk meg azt a patikát Mezőfaluban...

Megfogta a kezüket és összehúzta, összeerőszakolta.

— Igy ni!... Ásó, kapa... és rátok adom az áldást...

Azután otthagya őket, ezüstösen felkacagott. De kacagásában valami fanyar íz csengett vissza, amint felszaladt a kőlépcsőn a villába és becsapta maga után az ajtót.

Bent a karjára dőlve tizenhét esztendejének édes bánatával sírdogálni kezdett. Előtte feküdt az asztalon Beke Béni rámába vort képe...

Beke Béni egy hét múlva nehéz karikagyűrűket vásárolt és túlaradó jókedvvel ment a keskeny kavicsos úton a Hernády-villa felé. Botjával harciasan paskolta az útszéli cserjéket, amelyekből ijedt kis madarak visongtak ki minden csapásra. Béni új boldog lehetőségek felhőjén úszott valahol egy álomvilágban és szemei előtt lebegett örökkön-örökké Hernády Hajnalka, tűzfekete szemével, gyönyörű vállával, párnás puha karjával, piros szájával.

— Ez lesz egy parti — suttogta, — mellé patikám is lesz!

Amint így haladt csodás gondolataiban elmerülve, a kanyarodónál hirtelen egy nagy csukott autó fordult neki. Egy pillanat, anynyi volt az egész, hogy felbukkant az autó. Egy pillanat és ha Béni nem ugrik félre, a kerekek alá kerül. Így is elérte a sárhányó. Nagyot lökött rajta és Beke Benő belefordult az útszéli nagy árokba.

Mire feltápáskodott, a nagy turakocsit már eltakarta szemei elől az útpora.

Ott állott még sokáig a keskeny hegyi út közepén, arcából kiserkent a vér. Majd önfeladten verte le ruhájáról a port és a balesetért önmagát hibáztatta, mert úgy emlékezett, mintha hallotta volna a motor zúgását. Még sem állott félre. Nagyon el volt gondolkozva.

Megindult és egyik lábát fájósan húzta maga után.

Látta, hogy a villa előtt áll Ibolyka, majd lassan imbolyogva közeledett Béni felé. Szemeiben mély, nagy, tompa szomorúság ült, a villajátóban pedig a messziről rokon ősz Bella néni tördelte a kezét és kötényével törülgette a könnyeit...

— Miért sír Bella néni? — kiáltott Béni Ibolyka felé, — talán látták ezt a kis balesetet?... Nem történt semmi bajom. Egy kis horzsolás...

Ibolyka félősen emelte fel a nagy szeméit.

— Nincs semmi baj, Ibolyka!... Megvettem a gyűrűket. Mingyárt meg is mutatom magának... Azt hiszem, Hajnalkának is tet-szeni fog...

A gyűrűket nem találta egyik zsebében

A székelyek leszegényedésének megrázó okai

A hihetetlen székelyföldi nagy nyomor — egyetlen koldusbotra jutott egzisztencia megdöbbentő tragédiája tükrében

Csikszereda. Saját tud. Mankó koppan a Magyar Párt csikszeredai irodája folyosóján. Félénk kopogás után fellábra sánta, gyergyói ruhaviseletű székely ember lép be.

— Ferenc András Dénesé, gyergyóalfalvi lakos vő'nék. Igen nagy az én bánatom s a panaszom. Hallgassanak meg az urak és segítsenek rajtam.

— Tessék leülni bátyám és adja elé, mi-
ben lehetünk segítségére, — bátorítjuk a fá-
radt és gondszántotta arcú székelyt.

— Én le is ülök, mert két álló napja, hogy
gyalog jövök és bizony ez a hatvan kilométer
sok volt a rossz lábaimnak.

Írásokat szed elő a belső zsebéből és abból
magyarazza szomorú sorsát, a székelyföldi
hihetetlen nyomorúság kitermelésében, min-
den székely közös sorsát...

— Itt van ez az írás. Eszerint a Brassói
Általános Takarékpénztár gyergyószentmik-
lósi fiókjától 1928. nov. 2-án hatvanezer lei
váltókölcsonnt vettem fel gazdasági beruházá-
sokra. A hatvanezer leiből azonnal levontak
kamat címén 6655 leit, úgy hogy tulajdon-
képpen 53.345 leit kaptam kézhez akkor,
amikor a gyergyóalfalvi 8303. sz. telekkönyv-
ben foglalt tizenegy darab birtokomat és
házam, melléképületes belsőtelkemet hatvan-
ezer lejjel terhelték meg. De nem bántam a
nagy kamatot, virágzott a faipar, volt munka-
alkalom és kereseti lehetőség és arra gondoltam,
felfrissített gazdasági és állatállományommal,
ha Isten segít, két év alatt letör-
leszem a kölcsönt. Fizettem is a kamatokat,
a tőkébe is törlesztettem mindíg valamit,
egészen 1930 októberéig, amikor aztán Gyergyó-
ban megállott minden munkaalkalom,
úgy hogy a bankot nem tudtam fizetni. Adós-
ságot csináltam cipésznel, boltosnál s még az
ügyvédnek is fártóztam a bankkölcsön betá-
blázási költségeivel... Így álltam 1930 év vé-
gén, három gyermekemmel, asszonnyal a leg-
nagyobb gond közepette. Ekkor megindult az
apáimtól örökölt ősi birtok a lábaim alól...

— Itt van ez az írás, amelyben dr. Pop
Báldi Aurél orvos 500 lei orvosi költség ere-
jéig árverést tüzetett ki a birtokaimra. A
sem.

— Holtbizonyos, hogy az esés követke-
zésében gurultak el... Menjünk vissza!... Jöj-
jön Ibolya, segítsen megkeresni...

Ibolykának, mint a nyári nap hevéből le-
kókkadt fehér lilomnak, úgy esett le szép
leányfeje.

Szeretett volna hangosan felzokogni a
csillagokig és sírni, sírni, sírni... De uralko-
dott magán és fázósan ballagott Béni mellett.
Szótlanul.

Rövid keresés után megtalálta Beke a
gyűrűket.

— Megvan, megvannak! — kiáltott fel
örömmel.

Ibolyka már nagyon kegyetlennek talál-
ta ezt a helyzetet. Még is meg kell mondani
Béninek mindent! Reszketett a hangja:

— Láta... Béni, hogy kik ültek az
autóban?...

Hirtelen feltört belőle a sírás és fejét a
Béni széles mellére ejtette. És Beke Béni, ak-
kor, egyszerre a döbbenet futott át. Tágra-
nyílt szemekkel nézett a szűrkeségbe kéklő
kaoskaringós útra. Nézett, nézett sokáig visz-
za a falu felé és már ölelte a mellén szipogó
leányt és a kisebbik gyűrűt lassan, óvatosan,
önfeledten felhúzta a leány kövére ujjára.
A másikat a magáéra és egy boldog sóhajt
menesztett a kék ég felé.

És akkor egyszerre az elhagyott szélma-
lom felett az országon felbűnt a hatalmas
gépkecs és túlkölését visszaverték a szőlő-
hegyek...

Majd befedte az alkonyat.

gyergyószentmiklósi kir. járásbírósa 2650—
1930. sz. hirdetményében ötszázezer lei értékű
földrészt és beltelkeimet 138.800 leire érté-
kelte és az árverést 1930. szept. 16-ára ki-
tűzte. Az árverés kitűzésének híre a többi
hitelzőim is megrohantak. Vargyas Károly
228, dr. Tódor Béla ügyvéd, a Brassói Általá-
nos Bankigazgató 998, Ungvári András 1313
és a bank 58.500 leiért kérték árverést az in-
gatlantaimra. Ezek az összegek természetesen
csak a tőkeösszegek, nincsenek bennök a ka-
mat, az ügyvédi, végrehajtási és árverés ki-
tűzési költségek. Ezeket az én egyszerű
eszemmel nem tudok eligazodni. Egyedül a
bank költségszámítását tudom igazolni ezzel
az írással. Eszerint

1930 július 8-án esedékes kölcsön- összegért tartozom lei 58.500.—
dr. Tódor Béla által letett bánat- pénzért lei 11.510.—
Árverési költségeikért lei 2.800.—
1930 július 8-tól október 9-ig kamat lei 2.692.—
Óvási díj lei 356.—
Jutalék lei 195.—
Összesen lei 76.053.—

Egyedül tehát a hatvanezer leies bank-
kölcsönöm után, amelyre az írások szerint ka-
matba és törlesztésbe nem egészen két év
alatt 31000 leit, tehát az eredeti kölcsönösszeg
felénél többet fizettem, a költség 17.553 leit
tett ki. Az árverés megtörtént és a jelzálogi
biztosíték rangsorában hitelzőim kielégítést
nyertek. A bank követelését illetőleg az ár-
verés nem vezetett teljes eredményre, úgy
hogy a sok költség miatt, a kapott 61.810 lei
vételáron felül, a bank ügyészének megállá-
pítása szerint, még 9340 lejjel és annak 14
százalékos kamatával ismét megterheltek és
ezt velem és feleségemmel szül. Máthé Anná-
val nyilatkozat utján el is ismertették...

— Időközben a bankügyész szorgalmazá-
sára a telekkönyvi hatóság 1931 május 2-re
kötötte az árverésen megvett ingatlanoknak a
bank részére való birtokbaadását. Ügyész ja-
vaslatára, hogy a költséges végrehajtási bir-
tokbaadást elkerüljük, nyilatkozatban átadtuk
a birtokot a Brassói Általános Takarékpénz-
tár tulajdonába, mert azzal biztoltak, hogy a
birtokot és házam beltelket bérbeadják ré-
szünkre, ami havi 600 leis megállapodással
meg is történt. Egyben kötelezve voltunk,
hogy az épületek és kerítések fenntartását sa-
ját költségünkön eszközöljük, valamint fizet-
jük az összes megyei és községi adót is...

— Ilyen súlyos feltételek elfogadására
csak a kényszer készítetett, mert már az akkori
gazdasági viszonyok között láttuk, hogy a
terhünkre még megállapított 9340 leinek és
kamatainak, valamint a bérlet költségeinek
és adójának fizetését teljesíteni nem tudjuk...

— A gyergyószentmiklósi járásbírósa a
tulajdonjogot a bank, valamint dr. Ávéd János
bankár javára rávezette a földeimre, házam
beltelkemre és 1931 jun. 17-től kezdődőleg
idegenek lettünk a családi portánkon... Fele-
ségemmel és három gyermekemmel ember-
feletti munkát fejtettünk ki, hogy a bérleti
összeget és az adókat fizetni tudjuk. Fizettük
is becsülettel, de az utolsó féle évi bérral elma-
radtunk... Ekkor a bank ügyésze, dr. Tódor
Béla kilakoltatásunkat kérte, amit a járás-
bírósa el is rendelt. Ennek alapján minden
megmaradt ingóságunkat kirakták az utcára,
a lakást, amely hajdan a miénk és őseinké
volt, bezárták előlünk... Szegényünkben és
tehetetlenségünkben sirunk és még arra sincs
erőnk, hogy koldusbotot vegyünk kezünkbe,
mert ma kinek és hol adnak munkát?

A sok tízezer székely életnek ez a mélyen
megdöbbentő egyetlen tragédiás esete össze-
szoritja a lelkiünket. Meghatott, remegő sza-

Argetoianu Gyergyóban

Csikszereda. Saját tud. Vasárnap délelőtt
érkezett Gyergyószentmiklósról Argetoianu, az
Agrárunió név alatt ismeretes agrárpárt
elnöke, a napokkal azelőtt beharangozott nép-
gyűlés megtartására. Az állomáson dr. Maxi-
milian Câmpeanu gyergyószentmiklósi ügy-
véddel az élen küldöttség fogadta. Argetoi-
anun mintegy tíz párthive kísérte. A gyűlés a
délutáni órákban kezdődött és arra mintegy
kétezer ember vonult fel, akik közül természe-
tesen a legtöbb kíváncsiságból jelent meg. Vi-
szont tagadhatatlan, hogy dr. Maximilian
Câmpeanu már hetekkel ezelőtt megindított
propaganda körutja a nagy nyomorúságban
élő egyszerű emberek körében sikert ért el. A
gyűlés a Kercsó-féle nagy táncteremben folyt
le és azt a legfeljebb demagógia jelle-
mezte. Câmpeanu tolmácsolta Argetoianu be-
szédét, amely valósággal rálicitált az eddig
hangzókat engedményekre is. Büszkén hi-
valkozott arra, hogy ő volt az, aki a földmü-
ves-adósságok rendezéséről szóló első törvényt
megalkotta.

— Akkor a helyzet az volt, — mondotta,
— hogy az adósságoknak huszonöt, majd az
ötven százalékát kellett volna törölni, most
azonban ez sem elég, most legkevesebb het-
venöt százalékát kell elengedni.

— El kell engedni mind! — harsogta a
tömeg.

— Az is meg lesz, csak kormányra kerü-
njünk. — fogta meg a szót az egyik pártfőnök.

Argetoianu aztán felemlegette a kisebb-
ségi jogokat, a szabad iskoláztatást, a magyar
nyelv használatát, a megszólaló végighuzta a
hallgatóság száján a megszédítő magyarázat
formájában, ahogyan kormányra vágyakozó
minden párt már előtte megcsinálta.

Beszélt a Háromszék megyéből jött Rancz
nevű párttag is. Krisztofhoz hasonlított
Argetoianun, amire még Argetoianu is me-
csóválta a maga nagy fejét.

Leghangosabb természetesen Câmpeanu
volt.

— Nekem kellett, látjátok, szegény ember-
nek az életre állanom. Én ismerem a ti
hajótokat, — mondotta, — mert az közös az
én bajommal. Gazdasági téren kell megszer-
vezni titeket és ha már megerősödtek, jöhet-
nek más kulturális, társadalmi kérdések is.
Nem mondom, hogy kilépjétek a Magyar
Pártból, de arra kérek benneteket, hogy tá-
mogassatok minket.

A gyűlésen még felszólt Blénessy József
gyergyószentmiklósi iparos is, valamint Ili-
cescu piatra-neamti prefektus, akik mind a
parasztpártot érdekeit zengték.

Az utcai felvonulás alkalmával érdekes
jelenet játszódott le. A békási románok közé
bekevert, megfizetett mintegy nyolcvan szék-
ely az utcán hangosan kiabálta:

— Eljén Argeto János, éljen az agrárpárt!
A menet mellett egy ókirályságbeli vas-
utas haladt el, aki kipirult arccal abcugolta
a menetet. Nem válogatott a szavakban, csak
úgy röpködtek a „tolvaj”, „gazember” stb.
jelzők. A békásiak megrohanták és meg akar-
ták verni. A csendőrség mentette meg.

Jellemző a Câmpeanu harcmódozása,
hogy a ditrói „szervező” utján a templomba
siető népek azt mondotta:

— Ne a templomba siessetek, hanem a
gyűlésre. Magatokon segítetek először csak
azután segít meg az Isten!

A kíváncsiságú tömeg jórésze nem igen
akart hinni a sok ígéretnek és a beszédek
minduntalan megszakították a következő
közbeszólásokat:

— Ne csak ígérjétek, hanem adjatok is
valamit!

vakkal próbáljuk vigasztalni. Nem említjük
fel, hogy ő is hibás volt a könnyelmű adós-
ságcsinálásban, olyanokat mondunk, hogy az
egész világot átfogó és minket sem kímélő
gazdasági válság örölmalmába jutottunk és
végeredményében a bank eljárásának tör-
vényyszerűségét sem lehet kétségbevonni... A
tőkétől pedig alig lehet kíméletet várni...

Albert István.

HIREK

Központi szerkesztőség:
Oradea—Nagyvárad, Str. Regele Carol II. 5
Telefon: 27.

Felolvaszerkesztő: **Perédi György**

Kolozsvári szerkesztő: **dr. Sulyok István**
Cluj, Piața Unirii 13. — Telefon 802.

Írásokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

1907
október
20

Dr. Podmaniczky Frigyes halála

Talán ő volt az utolsó igazi lo-
vag a régi Magyarországon. Fi-
nom izlésű ember volt, magas
kultúrát képviselt és a középkori várak bő-
kezűségével tudott gavallér lenni. De hát
olyan korban élt, amikor az igazi magyar úr-
nak világhíre volt. 1824 június 20-án született.
1838—42 között Budapesten tanult, aztán
Késmárkon, ahol a jogot végezte. A magyar
szabadságharcot végigküzdötte, mint a híres
Károlyi huszárkapitánya. A Bach korszak
alatt visszavonultan élt s 1875-ben tünt fel is-
mét, amikor kinevezték a Nemzeti Színház
intendánsának. 1885-ben a M. Kir. Opera in-
tendánsává is kinevezték s működése mara-
dandó értékű volt mindkét művészi intéz-
ménynél. Ő fedezte fel többek között Ney Dá-
vidot is, a világhírű magyar operanékest.
Tiszta, nemes művelése párosult a jóindulat-
tal s e főjellemei jó hatással voltak az
állami színházak belső életére is. 1873-tól egé-
szen 1905-ig elnöke volt a Székesfehérvári Köz-
munkák Tanácsának s e munkássága mellett
még az írásra is maradt ideje. Több kitűnő
regényt írt, amelyek közül a „Fekete dominó”,
„A kedvenc”, az „Álom és valóság” és uti
naplója emelkednek ki. Az Akadémia 1860-
ban tagjai közé választotta. 1861-től megsza-
kítás nélkül tagja volt a képviselőháznak,
majd a főrendiházban látta visszont a magyar
politikai élet. Kevéssel halála előtt még a pes-
ti belvárosi és dunaparti korzó ismert alakja
volt magas, szikár természetű, rézbarna arcú-
val, hófehér pofaszakállal és — kockás ru-
hával keltve feltűnést. Ő és Ujházi Ede olyan
alakjai voltak a régi Pest főúri és művészi-
életének, akikről regénynek kellene írni: mert
egy korszakot képviseltek a magyar életben,
amelynek minden színe, hangulata, levegője,
érdekes lelki strukturája eltűnt — visszahoz-
hatatlanul.

**Adakozások az újjáépülő dítrói templom ré-
szére.** Az újjáépülő régi dítrói templom restau-
rálási költségeire újabban a következők adakoz-
tak: Portik István és Kovács Jenő (Kolozsvár),
Macalik Győző teológiai tanár (Gyulafehérvár),
Mezei Lajos és Mezei Imre (Magyarország), Blau
Lázár, Székely Károly, Csörgő Miksa, Libl Ede
100—100 leit, Mezey Ferenc pedig 200 leit ado-
mányoztak.

**Az adóhivatal egyszer eladta, majd más tar-
tozásába lefoglalta a fűrészarút.** Csíkszereda.
Saját tud. Csíki közgazdasági körökben érdekes
ügyről folyik a vita. Riemner Lajos brassói fa-
kereskedő az adóhivatal által tartott árverésen ki-
termelt faanyagot és fűrészarút vett meg a
szépvíz-kosteleti fátelen. Ellátta az árut táblá-
lával és minden deszkát saját bélyegzőjével pe-
csételt le. A kosteleti fűrészeknek adóhátralé-
kába most ugyanazon adóhivatal foglalta le a
Riemner fáját, amelyik eladta, hiába volt min-
den tiltakozás, tábla és bélyegző. Az ilyen jogta-
lan foglalások csak fölösleges kiadásokat és zak-
latásokat okoznak a fekereskedőknek.

**Szembeszállt a végrehajtóval — hat hónapi
elzárás.** Csíkszereda. Saját tud. Salamon Ferenc
madarasi gazdálkodóhoz csendőri segédlettel áll-
ított be az adóvégrehajtó és szokás szerint el-
akarta vinni a lefoglalt tárgyakat. Salamon kö-
vekkal hajigálta meg a végrehajtót, majd fej-
szét ragadott és kikergette udvaráról. Hatóság
elleni erőszakért a bíróság hat hónapi fegyházra
és kétezer leit pénzbírságra ítélte.

**Börtönviselt ember Mazareanu, az utalvány-
hamisítások miatt letartóztatott temesvári pos-
tafőtiszt.** Temesvár. Saját tud. Jelentettük, hogy
Mazareanu László temesvári postai főtisztviselőt
Nagykárolyban elfogták és letartóztatták, mert
hamis postai utalványok alapján 55 ezer leit
vett fel. Kétszáz ezer leiről szóló hamis utalványt
találtak nála. Most a temesvári ügyészséghez ér-
dekes bírósági akták érkeztek a letartóztatott
főtisztviselő előéletéről. Ezekből kitűnik, hogy
Mazareanu László büntetett előéletű. 1917-ben
egy dorohojmegyei kisvárosban, ahol édesapja
pap volt, halálosan megsebesített egy rosiori-ka-
pitányt két revolverlövessel azért, mert az po-
keren elnyerte pénzét. A kapitány halála előtt
úgy vallott, hogy gyilkosa bosszúból még ki is
akarta rabolni lakását. Annakidején a törvény-
szék Mazareanut hétéves börtönbüntetéssel súj-
totta. A gyilkos négy és fél évet ült Jassiban, az-
után amnesztiát kapott. Kiszabadulása után
a posta-főiskolát hallgatta, előbb Bukarestben,
majd 1926-ban és 1927-ben pedig Temesváron.
Ebben az esztendőben, mint a posta vámhivatal
tisztviselője kétszázhusz ezer leit sikasztott. Fel-
figgesztették, később azonban ismét felvették a
posta szolgálatába. Most Temesváron áll bírái
elő.

**Ötszáz lelért rablógyilkosok megfojtottak
Vingán egy özvegyet és egy tizenhárom éves
leánykát is meg akartak fojtani.** Temesvár. Sa-
ját tud. Vinga községben rablógyilkosok hatoltak
be a hatvanesztendőes Nedeljev Jánosné házába
éjnek idején. Az asszony csak egy hete temette
el az urát s így a tettesek azt hitték, hogy nem
sok ellenállásra találunk s emellett jó zsákmány-
ra véltek szert tenni. A haláleset óta Nedeljovné
magánál tartotta Bunyov Katica nevű tizenhá-
rom éves unokáját, aki ott is aludt vele egy so-
bában. A kisleány éjszaka hirtelen arra ébredt,
hogy nagyanyja kétségbeesetten sikoltozza:

— Gyilkosok, gyilkosok!

S egy halvány mécses pislákoló fénye mel-
lett — a mécses egész éjjel égett a szobában —
végig kellett néznie, mint fojtja meg két vagy
három ismeretlen férfi a nagyanyját. Amikor a
tettesek végeztek áldozatukkal, észrevették a
kisleányt is és azt is fojtogatni kezdték. A leány-
ka meg sem mert moccanni, úgy hogy hamarosan
azt hitték róla, hogy meghalt. S aztán hoz-
záálltak a lakás feldulásához. Mindent átkutat-
tak s aztán duzzogva távoztak. A kisleány erre
kiszurrant a lakásból és felverte a községet. A
meggyilkolt özvegyasszony bátyja előadja, hogy
nővérének a mult héten ötszáz leit kölcsönzött.
Legfeljebb ezt az ötszáz leit találhatták meg a
gyilkosok.

Borzalmas rablógyilkosság Kolozsvár határában

— Csendőrmester, aki rabló helyett a feljelentőt fogja el —

Kolozsvár. Saját tud. A kolozsvári Feleki-
uton szerdáról csütörtökre virradó éjszaka a 9.
számu tanyán borzalmas rablógyilkosság történt.
A tanya tulajdonosa Nicoara Pável 60 éves gaz-
da, ugyancsak 60 éves feleségével és menyével
együtt lakott a tanyán. Éjjel 11 órakor megzör-
gették az ablakot és egy férfihang bebocsátást
kért.

Félve nyitották ki a konyha ablakot, amire
három ismeretlen férfi berontott a házba s pénzt
követeltek. Az öreg gazda szembeszállt velük,
de őt leütötték. A felesége kiszaladt, hogy segít-

Gyümölcsstermelők!

A gyümölcsfa összes mászó kár-
tevői, féli araszoló, stb. ellen már
most ősszel

Sotor hernyóenyvgyűrű

feltevésével védekezzünk. Hatása biztos.

Gyártja:

Moskovits Ipartelepek r.-t.

Oradea.

Kapható minden szaküzletben.

**Tizennégy évi és hat hónapi fegyházra ítélte
a nagyváradi törvényszék Bancsa Józsefet.** Csü-
törtökön délelőtt mondott ítéletet a nagyváradi
törvényszék Bancsa József fölött, aki 1933 május
14-ről 15-re virradó éjjel a szállóhegyi Görög-
oldalon megölte Jámbor Imre 19 éves kocsis-
legényt, hulláját megcsönkította és ruháit, csiz-
máit ellopta. A bíró kijelentése szerint a tör-
vények értelmében 15 évnél súlyosabb büntetést
röháltak volna a vádlottra, figyelembe vették
azonban büntetlen előéletét, ezért 14 évi és 6
hónapi fegyházra és politikai jogainak további
10 évre való felfüggesztésére ítélte a bíróság. Meg-
ítélte a bíróság továbbá 3000 leit perköltséget,
az áldozat családja részére követelt nyolcszáz-
ötzezeröttszáz leit kártérítést pedig polgári per ut-
jára utasította. A védő semmiségi panaszt jelen-
tett be kérésének elutasítása miatt és az ítélet
ellen fellebbezett. Az ügyész is fellebbezett sú-
lyosbírást.

**Véres tűzharc az osztrák védőhadserg és a
nemzeti szocialisták között.** Salzburgból jelentik:
Hat nemzeti szocialista megtámadta a város
menházában állomásozó védő hadsereg egyik
csoportját. A hirtelen támadt lövöldözésben egy
védőhadsergebéli katona jobb lábán, egy nem-
zeti szocialista hóna alatt sebesült meg. A nem-
zeti szocialisták elmenekültek és sebesült tár-
sukat is magukkal akarták vinni. Üldözőik elől
azonban csak úgy tudtak átmenekülni a bajor
határon, hogy sebesült társukat osztrák terüle-
ten hagyták. Ezt Riedelsbergnek hívják és többi
társait is megnevezték.

Zürichi zárlat. Párizs 20.19 háromnegyed,
London 16.37, Newyork 360 fél, Milánó 27.17 fél.
Madrid 43.20, Amszterdam 208.05, Berlin 123.05,
Prága 15.23, Varsó 57.90, Belgrád 700, Buka-
rest 308.

seget hozzon a szomszéd tanyákról, de a kertben
örnek állított negyedik rabló egy vasdoronggal
fejbesujtotta.

A rablók ezután felforgatták az egész házat,
miután pénzt nem találtak, néhány ruhát és egy
gomolya turót vittek magukkal.

Érdekes körülmény, hogy amíg a rablás törté-
tént Rusu László kolozsvári mechanikus biciklín
elhaladt a tanya előtt, de mivel fegyver nélkül,
egyedül volt, nem mert a kiállózó segítségére
sietni. Kolozsvár előtt találkozott a györgyfalvi
csendőrőrs őrsvezetőjével, akinek elmondta, hogy
mi történt a 9. számu tanyánál.

Az őrsvezető azonban nem sietett a szoron-
gatott emberek segítségére, hanem a mecha-
nikust vonta kérdőre, hogy miért nem ég a lám-
pa a biciklijén. Miután ő is biciklivel volt, ül-
dőzöbe vette Rusu Lászlót, akit Kolozsváron az
opera előtt el is fogott. Bekísérte a központi
rendőrségre; miután Russu itt is elmondta, hogy
mi történt a 9. számu tanyánál, azután indultak
el rendőrök a tanya lakóinak védelmére.

Nicoara Pávelnél önkivételben találtak meg
a kertben, kocsira tették és bevitték a Vörös-
kereszi kórházba, ahol anélkül, hogy magához
tért volna, meghalt. Nicoara Pável sebesülései is
rendkívül súlyosak, de nem életveszélyesek. A
nyomozás számai Felekre vezetnek, a rendőrség
állítólag már nyomában is van a tetteseknek.

Bakkay Kálmán művei:

Vasárnapi és ünnepi leokék
és evangéliumok magya-
rázata Lei 60.—
Római katolikus katekizmus* 72.—
Újszövetségi biblia* 24.—
Öszövetségi biblia* 24.—

*Iskolai és magánhasználatra
egysősítve.
TANULJATOK TOLEM 200.—
(A jubileumi szentév alkalmá-
val igen alkalmas kézikönyv
papoknak és világiaknak egy-
aránt.)

Kapható az ERDELYI LAPOK
könyvesboltjánál.

Kincsestár

Minden tárgyról mindenkinek.

III. sorozat:

Czettler Jenő: Agrárpolitika.
Ihrig Károly: Szövetkezetek.
Judik József: A pénz.
Vernon Duckworth Barker: Az angol civilizáció.

Szerb Antal: Az angol irodalom kis tükre.
Pukánszky Béla: A német irodalom kis tükre.
Várady Imre: Az olasz irodalom kis tükre.
Török Pál: A francia forradalom története.
Bartoniek Emma: A középkor.
Kmoskó Mihály: Az iszlám.
Kállay Miklós: A legújabb líra a világ-irodalomban.

Kniezsa István: A szlávok

A könyvek ára igen szép kartonkötésben darabonként 25 lei, egész vászonkötésben 40 lei.

Egy teljes sorozat megrendelése esetén portómentesség.

ERDÉLYI LAPOK KÖNYVOSZTALYA.

Joanitescu miniszter vallomást tett a kisebbségek mellett a brassói új iparostanoncotihon felavatásán. Brassó. Sajat tud. Tegnap avatták fel nagy ünnepiességgel az új állami iparostanoncotihont, amelynek hatalmas épülete a Derestyei-úton van. Az intézmény fontosságát és az ünnepély jelentőségét méltatta Joanitescu munkaügyi és Voicu Nitescu földművelésügyi miniszter is, amikor a színajai ünnepségekről a brassói iparostanoncotihon felavatására jöttek és az ünnepségek minden fázisán résztvettek. A polgári és katonai hatóságok jelenlétében vette kezdetét a felszentelési szertartás, amelyet a helybeli görögkeleti esperesek tartottak. Majd Voicu dr polgármester tartalmas beszédében ismertette az új intézmény történetét. Heshaimer Adolf, a Brassói Kereskedelmi és Iparkamara és Bagoly János a munkakamara elnöke és mások beszéde után Joanitescu miniszter mélyszántó beszédében rajzolta meg a munka és a munkáké fontosságát az állam életében. Kisebbségi szempontból megragadott az a vallomásszerű nyilatkozata, hogy nemzetiséget csak egyet ismer: a jó és a dolgos állampolgárt. Az államkormányzat elve, hogy soha sem szabad egyik nemzetiséget privilegizálni a másik nemzettel szemben ebben az országban.

Megfulladt a kigyulladt szoba füstjében két öregasszony. Marosvásárhely. Sajat tud. Borszék marosmegyei fürdőhely megrendítő tragédia színhelye volt. Két kilencvenéves matróna egy szűk, kis szobában melegegett a tüznél, Nagy Ferenc borszéki kereskedő házában. Nem vették észre, hogy a kályhából kicsapódó szikráktól tüzet fogott a butorzat és tehetetlenségükben menekülni sem tudtak már a gyorsan terjedő lángok elől. Amire segítségükre siettek a szomszédok, mind a ketten megfulladtak a fojtó fűsben: Ferenc Eszter és egy rokona özv. Csibi Andrásné.

A KATOLICIZMUS diadalmas erejének, mérhetetlen nagyságának és végzetlen szépségének MEGKAPO TÜKRE a KATOLIKUS LEXIKON.

Szamar-verseny Angliában

Gordon Richard, a híres angol szoké jótékony célra tréfás szamar-versenyt rendezett, amelyet több mint húsz ezer néző nézett végig. Képünkön a sok fáradsággal megindítható verseny-állatok közül az elsőn Gordon Richard, a másikon az Angliában szintén jól ismert nevű szoké Fox Freddie lovagol.

Negyedmillió leit sikkasztott a brassói Schmoll-gyár egyik utazója. Sajat tud. Nagy-aranyu sikkasztásnak jöttek nyomára a napokban a brassói Schmoll-gyárban. A sikkasztás központjában Reibel Károly utazó áll, aki rövid idő alatt közel negyedmillió lejtel károsította meg a cipőkrém gyártó vállalatot. Reiber Károly kilenc éve van a vállalat szolgálatában és nagyozolásának lett az áldozata. Tegnap letartóztatták és átadták az ügyészségnek, ahol beismerte, hogy a rengeteg pénz egy ház felépítéséhez volt szükséges.

Betörő lett egy kolozsvári orvos fia. Temesvár. Sajat tud. A rendőrség egy Berkovics Béla nevű katonaszökevényt tartóztatott le, akiről megállapították, hogy Marcu Aurél nevű húszéves fiatalemberrel együtt sorozatos betöréseket követett el. Betörték a Columbia gramofonüzletbe, Szécsi borkereskedő teherautójáról nagymennyiségű bort loptak el, azonkívül több nő lakásáról loptak — betörés útján — ékszereket, ruhákat. A betörők egyike, Marcu, jó családból való. Apja orvos volt Kolozsváron, jómaga pedig a kereskedelmi iskolát látogatta. Apja halála óta, amikor is meglehetősen vagyont örökölt, könyvelői életet folytatott. A pénzt elköltötte s a vagyonból mindössze egy ház maradt meg Tordán: ezt nem tudta eladni. Az utóbbi időben tisztára betörésből élt.

Nagy hasis-csempészes Románián át Bulgáriába. Bukarest. Sajat tud. Ruszcsukban 116 kilogramm hasis-szállítmányt fedeztek fel, amelyet Galacból szállítottak Burgasig, onnan pedig szekereken csempészték Ruszcsukig. Számos letartóztatás történt s a bulgár hatóságok értesítették a részletekről a román hatóságokat is.

Zabala, az argentin csodafutó,

aki a los-angelesi olimpiáson a marathoni futásban lett az első, a napokban indult és győzött az amerikai bajnokságok során a 30 km.-es futásban.

SPORT

Román és jugoszláv csapatok is játszani fognak a Közép-európai Kupáért?

— A Ripensia Budapesten —

A román bajnoksapat szombaton Budapesten játszik az Ujpest—Hungária kombinált ellen, amely a következő felállításban szerepel: Ujvári, — Sternberg, Kalmár, — Egri, Sebes, Seres, — Tamássy, Kardos, Cseh II., Jávor, P. Szabó. Most, amikor szó van a Közép-európai Kupa-küzdelmek kiszélesítéséről, nagy fontossággal bír ez a mérkőzés a román futball számára. Ugyanis felmerült Romániából a NAC és Ripensia, Jugoszláviából pedig a Beogradski SK és egy másik csapat bevonásának terve. A temesvári profik győzelme tehát most sokat jelentene.

A Hungária játékosai csak elnöki parancsra vették fel fizetésüket

Budapestről jelentik: Tegnap délután tréning volt a Hungáriában. Évek óta az a szokás, hogy a tréningre érkező játékosok, mielőtt az öltözőbe mennének, jelentkeznek az irodában és felveszik heti fizetésüket. Mint már a múlt héten jelentettük, a játékosok megegyeztek egymás között, hogy nem vesznek fel fizetést, ha nem győzik le a Kispestet. A Kispestet nem győzték le és tegnap nem is jelentkeztek a pénztárnál, hanem egyenesen az öltözőbe mentek és onnan a pályára.

A Hungária pénzügyi vezetői csodálkozva néztek le az emeleti iroda ablakából a pályára, azután Preismann József, a takarékoságáról híres kék-fehér pénzügyminiszter lement a pályára és pörölni kezdett a játékosokkal:

— Tréning után azonnal tessék feljönni az irodába és a fizetést felvenni! Itt nem lehet viccelni!

Mit tehettek a játékosok, engedték a vezetőség utasításának, hiszen szerződés kötelezi őket engedelmességre és kénytelen-kelletlen mégis felvették heti gázsijukat. De kijelentették: a Boeskayt föltétlenül megverik, minden összeggel hajlandók ezt fogadni.

A csapat önbizalmát nagyrészt fokozta az is, hogy visszaérkezett Cseh II. és igen jó formát mutatott a tegnapi tréningben. Komoly formában szó van arról, hogy a védelmet Kalmárral erősítik meg és lehet, hogy Kalmár szombaton a Ripensia ellen is már háttérrel játszik. A Hungária vezetői is jókedvűek, bizakodók. Szerintük is véget ért a Hungária krízise. Most már csak sikerek következhetnek!

A bulgárok Románia B. válogatottját is elfogadják ellenfelnek. Megirtuk, hogy a bulgár szövetség október 20-re kérte Románia válogatott csapatát. Ugyanaznap van azonban Románia sorsdöntő világbajnoki selejtező mérkőzése Bernben és így csak a B. válogatottat állíthatná ki a bulgárok ellen. Bulgária ezt a megoldást is elfogadta.

Erdély ökölvívó bajnokságát tartják Kolozsváron vasárnap este fél kilenc órakor a KKASE rendezésében az unitárius kollégiumban. Erdély legjobb versenyzői indulnak és külön szenzációja lesz a versenyeknek Szobolevszki többszörös magyar bajnok és Európa-bajnokság helyezett bemutató mérkőzése.

A Venus nem lép vissza a Nemzeti Bajnokságtól és nem lesz profi tura-csapat. A bucaresti Venusról olyan hírek terjedtek el, hogy legutóbbi sorozatos kudarcai és a csapat leromlott szelleme miatt kilép a Nemzeti Bajnokságból, profi-együttesé alakul és külföldi turákat bonyolít le. A Venus elnöksége most erővelvesen megcáfoltá ezeket a híreket.

A GYERMEK

ROVATVEZETŐ:
CSÜRÖS EMILIA

A király és a juhász

Egyszer a király elindult egyedül, hogy megismerje a népet, hogy meghallgassa, ki-nek mi a panasz. Levetette a királyi ruhát és katonának öltözött. De nem valami fényes, aranyszínű tábornoknak, hanem egyszerű bakancsos közlegénynek.

A népek között, ahol a király megfordult, senki sem tudta, de nem is sejtette, hogy az a karcosnyelvű, szép szál ember, a feszes nadrágban, maga a király.

Egy szép, langyos nyári éjszakán messze a Tiszántúlon, az alföldi rónán járt a király és egy juhászra talált, aki bojtárjával őrizte a nyáját.

A juhász szívesen látta vendégül a katonát, persze ő sem tudta, hogy az a király. Odavezette a magas lánggal lobogó pászortűzhöz, megkínálta sült szalonnával és piritós kenyérral. Aztán alája terítette a subát, amelyre a király szépen leheveredett.

A csillagos éjszakában sok mindenféléről elbeszélgettek. A király elmondta, hol járt, merre járt, nagy városokban, ahol négy-öt házat is építenek egymás tetejére és úgy élnek benne az emberek. Aztán beszélt a tengerről, amelynek se vége, se hossza, de a hajósok mégis egyre járnak. A juhász csak hallgatta, hallgatta, egyszer aztán megkérdezte:

— Hát mondja csak, katona-barátom, ha olyan sok mindenféle járt, látta-e valahol a királyt?

A király mosolygott, aztán így válaszolt:

— Láttam biz én akárhányszor.

— Talán beszélt is vele?

— Az is megtörtént nem egyszer.

A juhász a fejét csóválta.

— De már, — mondotta, — a királlyal én is szeretnék egyszer beszélni.

— Talán valamit kérni akarna tőle? — kérdezte a király.

— Nem én, — válaszolta a juhász, — nem is tudnám, hogy mit kérjek tőle. Nem kívánom én a másét, még a királyét sem. Beérem a magaméval.

A király nem szólt rá semmit, csak elgondolkozott. Szó, a szó, gondolta magában, olyan emberrel még nem találkoztam, aki a királytól sem fogad el ajándékot.

Elhatározta, hogy próbára teszi. Jóízűt aludt a subán, aztán kora reggel felkelt és elbúcsuzott a juhásztól.

— Ha Isten is úgy akarja, — mondotta a király, — még látjuk egymást.

Azzal tovább ballagott.

Néhány hónap múlva a király koronával a fején, hosszú biboros palástban, fényes kísérettel, sok zászlósurral és egyéb udvari néppel ment arra a tájakra és egy kastélyban szállt meg. Onnan küldte el egyik csatlósát a juhászhoz azzal az üzenettel, hogy a király hívja.

A juhász felcélódott, magára akasztotta a szűrét és ment a csallóssal a kastélyba. Egyenesen a király elé vezették, aki nyájas mosolygással fogadta és azt kérdezte tőle:

— Ösmersz-e engem, jó ember?

A juhász első tekintetre megösmerte az ő minapi vendégét. Nem is késett a válasszal sokáig, hanem így szólt:

— Hogyne ösmerném, felséges uram. Hiszen annyira okos szavát hallottam, hogy sohasem tudnám elfelejteni, még ha nem is volna az én felséges királyom.

— Azért hívatlak, — mondotta a király, — mert mikor nálad jártam, ott a pászortűznél, azt mondtad, hogy szeretnél a királlyal beszélni.

— Köszönöm, felséges uram, nagyon boldog vagyok, hogy rám is gondolni tetszett.

— Jó szívvel gondoltam rád, — folytatta a király, — és nem akarom, hogy üres kézzel távozzál innen. Az istállóban találsz néhány

szép lovat, válaszd közülök, amelyiket akard.

— Köszönöm, uram, királyom, — szabadkozott a juhász, — de a juhásznak számára a paripája. Kinevetnének az emberek, ha lóháton látnának juhászbembert.

— Hát egy szép puskát csak kiviszel a pusztára innen? — kérdezte a király.

— Uram, királyom, — válaszolt a juhász, — nincs más fegyvere a juhásznak, mint a pászortorbotja. Nem is volt soha. A puska katonának, vadásznak való.

— Jó, hát vigyél el egy básony mentét, — szólott a király.

— Felséges uram, — erősködött a juhász, — ne kívánja a káromat. Azt a básonymentét az első zápor szétmosná és én bőrig áznék alatta. Jobb nekem a suba.

— Hát igazán nem kívánsz semmit? — kérdezte a király.

— Minek kívánnék, mikor a pusztá elé nagy, a füve elég kövér, hogy a nyájam szükségét ne lássom. Kérni csak egyet szoktam.

— Mit?

— Esőt a jó Istentől, ha a legelő nagyon eltikkad. Minthogy pedig mostanában elég sűrűn esett, nincs nekem semmi kívánságom.

Mikor a juhász távozott, a király így szólt a főurakhoz:

— Látjátok urak, ez a juhász az én országom leggazdagabb embere.

— Ez a juhász? — kérdezték a gazdag főurak csodálkozva.

— Igen, — mondotta a király, — ez a leggazdagabb ember, mert teljesen meg van elégedve azzal, amije van és még a királytól sem fogad el ajándékot. *Csabi László.*

REJTVÉNYEK

I. SZÓTAGREJTVÉNY

Beküldte: **Józsa Ibolya és Ücsi**, Székelyszentkirály.

Szű, med, raz, dig, á, ül, gon, tők, hall, csüg, ga, gedt, tó, ma, a, da, jak, rak, kal?

II. PONTREJTVÉNY.

Beküldte: **Fülöp Magdolna**, Brassó.

- Mássalhangzó
- • • Tejtermék.
- • • • • Fűszerrel,
- • • • • Kosár más szóval.
- • • • • Összetett mássallhangzó.

A leghosszabb sor felülől lefelé egy évszázad nevét adja.

III. SZÓREJTVÉNY

Beküldte: **Kovács Rudolf**, Maroshevíz

ü	í	í	í	A
o	í	í	í	A

A 225. számban közölt rejtvények megfejtése:

- I. K E R E K II. Késérő a kegyelmenyér.
- E G E R III. Miben hasonlít a csizma az órához? Abban hogyha felhúzzák, mind a kettő jár. 2. Az év a négy évszakkal, tízenkét hónappal, ötvenkét héttel és karácsony, húsvét, pünkösd ünnepekkel.
- R E T
- E R
- K

Megejtették: Juhász Jucika Dés, Pallós Rózi és Nusi Arad, Dombrády József Sepsiszentgyörgy, Engli Etike Ujváros, Szolga Irénke Sinfalva, Tarisznyás Baba és Toci Ditró, Glosz Bandi Székelyudvarhely, Szirmai Gyuszi, Tibike és Zoltika Nagysomkút, Szirmai Gizike és Béluska Kapnik, Erőss István és Kocsag Károly Csikszentreda, Pál Ilke Gyergyószentmiklós, Cseh Magda, Demeter Erzsike és Béla, Rác Mária, Szigethy Eva Kolozsvár.

A sorsoláson **Dombrády József** Sepsiszentgyörgy nyerte meg a kisorsolt-könyvet. Postára tettük.

Eminéni üzeni:

Csonka Erzsike, Papp Rozália, Bodó Eliza, Bodó Jani, Húsvét Pál, Csáki Annus, Kovács László, Erdődi Erzsébet, Urbán Judita, Boros György, Palatin Antal, Kaszanyi Pista (Szapáryliget). Olyanok a leveleitek gyerekek, mint egy jó édes szőlőtűrt. Minden egyes kis levélke olyan kedves, mint egy illatos, fényes kis szőlőszem. Veletek orvendezek azon, hogy a Püspök bácsi látogatása olyan gyönyörűen sikerült és hogy ti olyan nagyon boldogok voltatok. Most már rövidesen én is egészen komolyan betoppanok hozzátok, de előbb küldök a tanítónéteknek előhírnökül egy fényképet. Addig is, amíg találkozzunk, szívből ölelek külön-külön mindegyiketeket. **Szöke Mancsi és Emi** (Szapáryliget). A napokban külön levél megy címekre, addig is őszinte, meleg kézszoritást üzenek az elért gyönyörű eredményekért. **Glosz Bandi** (Székelyudvarhely). Köszönöm a szép családi fényképet. Mielőtt elolvastam volna leveledet, rögtön kitárltam, hogy az, aki a kapuozslopra mászott, csakis te lehetsz Bandikám! Évike nagyon aranyos a képen, csak azt nem tudom megállapítani, hogy macskó, kutya, vagy nyuszi van-e a kezében? Ugyan kérlek magyarázd ezt meg nekem. Anyuskád és Apuskád tudom, hogy nagyon büszkék és boldogok, ha reátok néznek, mert a mai világban már szinte ritkaság az ilyen szép és sikerült familia. Hogy megy a „szorgalmas tanulás” Bandikám? **Márhofer Csöpike és Cuncika** (Nagyvárad). Tulajdonképpen Cuncikának járna ki az elsőség, de mivel Csöpike írta a szép hosszú levelet, őt kell először megszólítanom. Azt én is sajnálom Csöpiké, hogy ahányszor kerestél, sohasem találtál a szerkesztőségben és így levélben kell elmondanod a nagy eseményt, hogy már egyedül tudsz járni a saját lábodon. Ehhez szívből gratulálók és rövidesen személyesen is meg akarok győződni róla. A Katyit, Macikat és Mityi-egeret ugye be fogod akkor mutatni nekem és elmondjátok majd „Tuncikával” együtt a csacsika-mesét is! Persze én is megígérem, hogy írok nektek nemskára egy olyan szép, új csacsika-mesét, amilyent még meséországban sem nagyon hallanak a gyerekek! Iródiák-nyuszkátokat addig is szívből üdvözlöm és csókolom. **„Marianóni”** (Ip). Köszönöm kedves, meleg sorait, igen jól esett olvasnom. Az én rovatomnak szóló írásokat bármikor örömmel és köszönettel fogadom, a többi átadtam szépirodalmi szerkesztőnknek. Neve tényleg nem ismeretlen előttem és igen örülök annak, hogy kedves soraival felkeresett. **Hez Márti** (Nagyvárad). Küldött kicsi írásod nagyon meglepett Mártikám. Elgondolárod, a novella szerkezete rendkívül eredeti és ötletes. Sokat kell olvasnod és rövidesen egészen jó közölhető dolgokat fogsz írni. Most csak arra figyelmeztetek, hogy félmutat sohase használj — ma már nem beszélünk úgy és hogy inkább a körülöttem lezajló, való eseményeket dolgozd fel. Hogy írásod nem lát rögtön nyomdafestéket, ne kedvetlenítsen el. Irodalomban nincsenek csodagyermek és sokkal több reményem van a normálisan és fokozatosan fejlődő tehetségekhez, mint a nagy hűhóval felkapott zsenikhez, akik amire abba a korba jutnak, hogy igazi értékes dolgot alkossanak — kiderül, hogy képtelenek a további haladásra. Csak írd szorgalmasan máskor is és küldd el nekem, szeretettel és érdeklődéssel fogom elolvasni. Virágaidat és gratulációdat nagyon köszönöm. **Vitályos Emike** (Nagyvárad). Jól esik ragaszkodó szereteted Emikém, adja a jó Isten, hogy te is minél több ilyen szívecskével találkozz az életben, mint amilyenek ti vagytok — az egész osztályod — én hozzáam. A külön levélkére írt szép kicsi gratulációdat köszönöm, elteszem a legkedvesebb emlékeim közé. **Mottl Klári, Török Magdus, Külös Irénke, Ravács Ida, Jurgovszky Mancsi, Székely Irénke, Gájer Vilma, Varga Babi, Srepler Rózsika, Ötvös Irénke, Aszalós Ilonka.** En nem tudom micsoda kotnyeles kis madár árulta el a születésnapomat nektek édes gyerekek, de az bizonyos, hogy könnyekig meghatott a jókívánságotok, meg a szép piroszefü bokrétaotok. Mindazt a sok szépet és jót, amit nekem kívántok, százszorosán visszakivárom nektek a jó Istentől és szívből kérem, hogy ti valamennyien boldog és öntudatos fiatal léányokká serdüljétek a mostani boldog — de nehéz gyermekkorotokból és hogy az életben sokszorosán kapjátok vissza azt a szeretetet, amely kedves levélkétekből most felém árad. Szívből ölelek valamennyieteket! **Mandula Ibolya** (Marosvásárhely). Kedves levélkédet olyan szépen és rendesen írtad meg, hogy az még az én sok jótanuló kis olvasóm levélkéi közül is kitűnik. Ugyes kezűd van Ibolym és kedvesen tudod megszólaltatni a képeidet, de ígérd meg, hogy a következő pályázatra érdeklődő megfigyelésedet vagy elgondolásodat küldd be, akkor biztosan te is a pályanyertesek közé fogsz tartozni.

A többi levélre a jövő héten válaszlok.

KÖZGAZDASÁG

Harc a begai kikötő körül

Kikötői fuvarozók tüntek fel, akik a szállítást monopolizálják, de tulajdonképpen élelmes vállalkozók zsebére dolgoznak

Temesvár. Saját tud. Amennyire büszke Temesvár arra, hogy a Bega révén kikötővárossá nevezték ki, annyira kiábrándult, sőt izgalmat keltett most a kikötőparancsnokság rendelete. Ez a rendelet az 1931-ben a kikötő-munkásságra vonatkozó törvényre hivatkozva megtiltotta úgy a címzeteknek, mint pedig a szállítócégeknek, hogy a Bega érkező árukat elszállítsák, de a begai szállításra szóló árukat sem szabad a rakpartra, vagy a vámraktárba hozniok. A rendelet szerint ehhez a szállítványozáshoz kizárólagos joga a kikötői fuvaros munkásságnak van. A kikötőparancsnokság azonfelül arról is intézkedett, hogy a Bega közelében lévő bárminemű szállítás csak ezt a munkásságot illeti meg.

A rendelet következtében furcsábbnál-furcsább esetek történtek. Ótelekről például, a piaci hajóval liszt szállítást hozott egy jászóvárosi lisztkereskedő, aki a saját kocsi-jával akarta elszállítani az árut a nem is messzire lévő üzletébe. Nem engedték meg, hanem a kikötői fuvarosokat kellett igénybe vennie, akiknek különben százszázalékkal magasabb tarifájuk van, mint a többi fuvarosoknak. Megakadályozták, hogy a Bega mentén lévő magánraktárakból elszállíthassák a tulajdonosok az áruikat s ugyancsak a Bega-parton lévő magnemesítő intézetnek — az egész országban ez a legnagyobb ilyenfajta intézet — megtiltották, hogy saját járműveivel szállíthasson.

Az érdekelt szállítócégek, kereskedők, iparosok, gyárosok a Kereskedők Egyletéhez fordultak segítségért s ez azonnal interveniált a Kereskedelmi és Iparkamaránál, valamint a munkakamaránál. Az előbbi táviratilag kérte a munkaügyi minisztériumtól, hogy füg-

gessze fel a kikötőparancsnokság rendelkezéseit. A Kereskedők Egyletének az az álláspontja, hogy a kikötőmunkásokról szóló törvény nem alkalmazható a maga teljességében Temesvárra. Itt ugyanis a kikötőnek nincs meghatározott területe, mint Brailában, Konstanzában és más, nagy kikötővárosban. Temesváron városi tulajdon képez a Bega-part is, hiszen városi utak vonulnak rajta végig. A kikötőparancsnokság azonban egynehány keresztutcára is igényt emel. A törvény különben a foglalkozás nélküli kikötői munkások védelmére szól s ezért meghatározza, hogy a privilégiumhoz olyan kikötői fuvarosok jogosultak, akik legalább hat hónapja üzik ezt a foglalkozást s akiknek saját járművük van. Temesváron azonban eddigéle nem voltak ilyen kikötői fuvarosok, hanem élelmes vállalkozók akadtak, akik a háttérben maradtak ugyan, de tulajdonképpen a törvényben megszabott előnyöket a saját zsebére használják fel. Pedig a törvény egyáltalában nem tűr közvetítő személyeket, sőt ezekre ötvenezer leig terjedhető büntetést helyez kilátásba.

A Kereskedők Egyesülete a prefekturán is interveniált, mire Baran dr. prefektus azonnal helyszíni vizsgálatot rendelt el, amelyen megjelent a szubprefektus, Bottez munkaügyi vezérfelügyelő s az érdekelt panaszosok képviselője. Megállapították, hogy az illető kikötői fuvarosok jogosítványainak kiadása sem történt a törvény előírásai szerint. Erre a munkaügyi vezérfelügyelő is jelentést adott a minisztériumnak.

Érdeklődéssel várják most a kereskedelmi világban ennek a nagy port felvert ügynek további fejleményeit.

Vitás a belföldi szén kaloriaértéke

Temesvár. Saját tud. Érdekes szénpróbát tartott a város október 18-án. Bizottságot küldtek ki, hogy megállapítsák az egyes belföldi szénbányák termékeinek kaloria-értékét. Ez azért vált szükségessé, mert a szén szállítók mindig magasabbra taksálták a szén értékét, mint amilyennek a város szénfogyasztó üzemei találták. Valóságos harc fejlődött ki, amelyben azonban felsőbb helyen nem talált kellő megértésre és támogatásra a város. Mivel pedig ragaszkodott a maga álláspontjához, felsőbb helyen már az 1932. évre szóló összes szénrendeléseit megsemmisítették. A város eddig úgy tudott szénét kapni, hogy az 1931-es alapon a szükséglethez képest részletenként szállított magának megfelelő mennyiséget. Nyilvánvaló azonban, hogy ez az állapot sokáig fenn nem tartható s a város szénellátása komolyan veszélyeztetve van. Bár az állammal volna feladata az egyes széntermékek kaloria-értékét hivatalosan megállapítani, a város véget akar vetni a bizonytalanságnak és így a szénpróba-hoz meghívták a szén szállítókat is és a minisztériumtól is szakértő kiküldését kérték.

Tőzsdei deviza- és valuta-árfolyamok. (Bukarest, október 19. Devizák: Párizs 6.59—6.58 fél, London 535—525, Newyork 123—113, Milánó 8.98—8.86, Zürich 32.93—32.60, Brüsszel 23.60—23.45, Berlin 49.90—39.90, Amsterdam 68.35—67.85. Valuták (effekt.): Francia fr. 6.60—6.90, svájci frank 32.55—33.40, belga frank 23.50—23.80, fontsterling 530—540, olasz lira 8.80—9.25, török lira 78—81, dollár 114—124, birodalmi márka 39.80—41.50, holland forint 67—69, cseh korona 4.95—5, pengő 23—24, osztrák silling 20—22.

Mérgezett gabona veszélyezteti a bányási vadállományt. Temesvár. Saját tud. Vadászatok alkalmával egyöntetűen megállapítják, hogy feltűnően sok róka mutatkozik ez idén a Bányásban. Ennek egyik oka tán a rengeteg mezei egérben található, amely a rókáknak most kiadós táplálékul szolgál. Az egerek elszaporodása azonban nem csekély riadalmat keltett a vadászok körében. Azzal, hogy elterjedt a hír, hogy a gazdák mérgezett gabonával akarják kipusztítani az egereket. A vadászok szerint ez az eljárás a fogoly, sőt még a nyúlállományban is súlyos veszteségeket okozna, helyenként pedig a vadállomány megsemmisítését is vonhatja maga után.

A csíki kiskereskedők és iparosok versenytusa Ioanitucescu munkaügyi miniszter után Csíkszeredában. Saját tud. Ioanitucescu miniszter Csíkszeredába érkezett. Egyedül a betegségyező pénztárnál várták. A miniszter érkezésének híre hamar elterjedt a városban. Ioanitucescu miniszter csak egy rövid órát tartózkodott a városban. A prefekturáról a munkásbiztosító pénztárhoz sietett. A miniszter meghallgatta a pénztár jelenlegi állásáról szóló jelentéseket, majd az állami közkórházat kereste fel. Időközben összegyűlt a kisiparosok és kiskereskedők deputációja. Fel akarták tártani, hogy a csíkszeredai munkásbiztosító pénztár elvitele teljesen törvénytelen, mert a törvény által megkövetelt tízezer munkásbiztosító tag Csík megyében megvan. A legnagyobb sérelem, hogy a munkaadóknak, vagy a pénztári tagoknak a legkisebb ügyében is Marosvásárhelyre kell utaznia. Aztán megindult a hajszja a miniszter után. A prefekturáról azt telefonálták, hogy a miniszter a betegségyezőhöz ment. Amint a küldöttség a betegségyezőhöz ért, jelentették, hogy a miniszter a kórházba ment. Nosza utána! Azonban itt sem volt szerencsésük. Még mielőtt beszélhetek volna vele, Maniúval autóra ült és Gyergyó felé elsietett.

Megjelentek

az Erdélyi Lapok

1934. évi

NAPTÁRAI

- ERDÉLYI SZENT CSALÁD NAPTÁR.** Sima papíron, igen szép képekkel, művészi borítóval, a legváltozatosabb tartalommal, 160 oldal Ára: 20 lei.
- MESEMONDÓ NAPTÁR.** Népies, érdekfeszítő tartalom, teljes vásárjegyzék, piros-fekete naptárrész, 112 oldal Ára: 15 lei.
- FÖLDMŰVELŐK NAPTÁRA.** Népies, érdekfeszítő tartalom, teljes vásárjegyzék, piros-fekete naptárrész, 112 oldal Ára: 15 lei.
- KERESZTÉNY ÉLET KÉPES NAGY NAPTÁR.** Népies, érdekfeszítő tartalom, teljes vásárjegyzék, piros-fekete naptárrész, 112 oldal Ára: 15 lei.
- PAZMÁNY PÉTER NAGY KÉPES NAPTÁR.** Népies, érdekfeszítő tartalom, teljes vásárjegyzék, piros-fekete naptárrész, 112 oldal Ára: 15 lei.
- MÁRIAPÓCSI KÉPES NAGY NAPTÁR.** Népies, érdekfeszítő tartalom, teljes vásárjegyzék, piros-fekete naptárrész, 112 oldal Ára: 15 lei.

Magános megrendelőknél, legalább 20 példány rendelése esetén 100% engedmény, 20 példányon felüli rendelés esetén a szállítási költséget a kiadó viseli. Könyvkereskedőknek legalább 30 példány rendelése esetén 25% engedmény.

ERDÉLYI LAPOK NAPTÁROSZTÁLYA

APRÓHIRDETÉSEK

Különléle.

Láposy zeneiskola zongora, hegedű és zeneelméleti tanszakkal. Bethlen utca 20.

Kaucióval rendelkező, intelligens fiatal párt (csemegés) hentes üzlet vezetésére felelősek. Cim a kiadóba.

Iskolabáráro gyermek vagy diák ellátásra felvétetik, cim: Alex Russó 2. (volt Károly-utca) Velenőcn.

Középkorú nő házvezetőnek vagy gyermek mellé ajánlkozik, vidékre is. Cim: Nagyvárad, Lukács György-u 43.

Adás-vétel

Jókarban lévő tiszta gyermekkosít megvételre keresek. Cim a kiadóban.

Egy jó karban levő káposztás hordó eladó. Szaniszló utca 35 szám.

Egy sullyesítő Singer varrógép eladó. Nagyvárad, Str. Lunga 3.

Veszek ponyva lovakhoz való féderes négyüléses kocsit, vagy bőrulésses szekeret és jókarban lévő kettős-szerszámot. Ajánlatokat „Ponny” jellegre a kiadóhivatalba kérek.

Transylvánia bank betétkönyvet megvételre keresek 500.000 leig. Ajánlatokat Hornák, Cugir, jud. Hunedoara címre kérek.

Lakás

Egy szoba, konyha, kamara villanyvilágítással nov. 1-re kiadó Bem u. 13.

Garszon szobát keresek központban gyermektelen családnál. Megkereséseket kérem „Tanár” jellegre Alapi u. 2. Bleier Bodega.

Egy szoba, előszoba, mellékhelyiségekkel álló lakás nov. 1-re kiadó. Viz a konyhában van. Oradea, Jókai Mór u. 26.

Kétszobás udvari lakás kiadó, Nagyvárad, Kapucinus u. 7.

Kiadó kétszobás, modern lakás, Nagyvárad, Körös-u. 15.

Egy kétszobás utcai és egy egyszobás udvari lakás kiadó november 1-re, Körös-utca (Str. Take János) 41.

Két szoba, konyha, mellékhelyiségekkel álló lakás szép, virágos udvarban azonnala kiadó. Nagyvárad, Temető-u. 11.

2 garszonszoba, előszoba bejárattal azonnala kiadó, irodának alkalmas. Str. Moldova (Kálvária-u.) No 18.